

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку і фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ:
В.о. завідувача кафедри,
д.е.н., професор
_____ С.М. Халатур
« ____ » _____ 2021 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА

**Удосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю
сільськогосподарського підприємства**

Виконала: здобувач вищої освіти
освітньо-професійної програми
«Фінанси, банківська справа та
страхування»
зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та
страхування»
Дмитренко М.І.

Керівник: проф. Масюк Ю.В

Дніпро – 2021

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Освітній ступінь магістр
Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.завідувача кафедри

_____ Світлана ХАЛАТУР

« _____ » _____ 20__ р.

ЗАВДАННЯ

на дипломну роботу здобувача вищої освіти

ДМИТРЕНКО МАРГАРИТИ ІГОРІВНИ

Тема дипломної роботи «Удосконалення управління платоспроможністю іта кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства»

Керівник роботи Масюк Юлія Володимирівна, к.е.н., професор
затверджені наказом ДДАЕУ від «08» жовтня 2021 р. № 3181.

Строк подання студентом роботи – 10 грудня 2021 року.

Вихідні дані до роботи Річна фінансова звітність підприємства СФГ «Іванково» , інструктивні та законодавчі акти, нормативна та економічно-фінансова література.

Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розкрити). 1. Теоретичні аспекти управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства. 2. Аналіз та оцінка фінансового стану СФГ «Іванково». 3. Удосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства. Висновки і пропозиції.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень).

1. Критерії оцінки кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства. 2. Класифікація методик та моделей оцінки кредитоспроможності. 3. Динаміка вартості основних і оборотних активів СФГ «Іванково» в 2016-2020рр. 4. Динаміка показників майнового стану СФГ «Іванково» за 2016-2020рр. 5. Динаміка показників оборотності обігових коштів СФГ «Іванково» за 2016-2020рр. 6. Динаміка показників рентабельності СФГ «Іванково». 7. Динаміка показників фінансової стійкості СФГ «Іванково» за 2016-2020 рр. 8. Динаміка показників платоспроможності в СФГ «Іванково». 9. Фактори, що впливають на удосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства. 10. Аналітичне вирівнювання валюти балансу СФГ «Іванково» в 2016-2021рр. 11. Трендовий аналіз чистого доходу від реалізації продукції в СФГ «Іванково» за 2016-2021 рр. 12. Кореляційно-регресійна модель чистого прибутку СФГ

«Іванково» за період 2016-2021рр. 13.Кореляційно-регресійний аналіз коефіцієнту покриття та проміжного коефіцієнту покриття СФГ «Іванково». 14.Аналітичне вирівнювання та прогнозування коефіцієнту фінансової незалежності на 2021р. в СФГ «Іванково».

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні аспекти управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства	Серпень 2021	
2.	Аналіз та оцінка фінансового стану СФГ «Іванково»	Вересень 202	
3.	Вдосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства	8.10.2021	
4.	Висновки та пропозиції	01.12.2021	
5.	Оформлення дипломної роботи	07.12.2021	

Студент _____ Дмитренко М.І.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ Масюк Ю.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	
ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	10
1.1. Економічна сутність платоспроможності та кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства	10
1.2. Методичні підходи до оцінки платоспроможності і кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств	14
Висновки до розділу 1	22
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СФГ «ІВАНКОВО»	23
2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності СФГ «Іванково»	23
2.2. Фінансовий аналіз майнового стану, ділової активності фінансової стійкості та рентабельності СФГ «Іванково»	27
2.3. Аналіз ліквідності, платіжних засобів і поточних зобов'язань СФГ «Іванково»	36
Висновки до розділу 2	43
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА	46
3.1. Шляхи вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства	46
3.2. Прогнозування балансу та фінансових результатів СФГ «Іванково»	52
3.3. Оптимізаційне моделювання впливу факторів на підвищення платоспроможності та кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства	58
Висновки до розділу 3	68
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ	85

РЕФЕРАТ

Тема: Удосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства.

Дипломна робота магістра: 84 с., 26 табл., 14 рис., 105 літературних джерел.

Метою роботи є поглиблене теоретичне і практичне обґрунтування методологічних основ та виявлення шляхів удосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства.

Предмет дослідження: теоретичні, методологічні основи управління платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства на прикладі СФГ «Іванково».

Об'єкт дослідження: процес управління платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства СФГ «Іванково».

Методи дослідження: економічного аналізу, синтезу, порівняння, метод аналогії, наукової абстракції, спостереження, групування, узагальнення, прогнозування.

Основні положення, що формують наукову новизну дослідження, полягають у тому, що вдосконалено та систематизовано підходи до напрямів вдосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства, з'ясовано та обґрунтовано відмінності економічних категорій «кредитоспроможність» і «платоспроможність», набули подальшого розвитку фінансові аспекти, що впливають на удосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства, а також дістали подальшого розвитку пропозиції щодо оптимізації впливу факторів на підвищення платоспроможності та кредитоспроможності в СФГ «Іванково» на основі розрахунків економетричного моделювання. Отримані результати роботи впроваджені в практичній діяльності СФГ «Іванково».

АНОТАЦІЯ

ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЬ, КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ,
ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ, ПОЗИЧАЛЬНИК, ФІНАНСОВИЙ СТАН

АННОТАЦИЯ

ПЛАТЕЖЕСПОСОБНОСТЬ, КРЕДИТОСПОСОБНОСТЬ,
ФИНАНСОВОЕ УПРАВЛЕНИЕ, ЗАЕМЩИК, ФИНАНСОВОЕ СОСТОЯНИЕ

ABSTRACT

PAYMENT CAPACITY, CREDIT CAPACITY, FINANCIAL MANAGEMENT,
BORROWER, FINANCIAL CONDITION

ВСТУП

Проблема кредитоспроможності й платоспроможності в сучасних економічних умовах є актуальною, оскільки від її розв'язку залежить розвиток будь-якого підприємства й економіки в цілому. З метою своєчасного здійснення фінансово-господарчих операцій, виконання поточних зобов'язань, компаніям необхідно приділяти більше увагу підтримці рівня власної кредитоспроможності. Основна мета підвищення ефективності управління платоспроможністю також полягає в тому, щоб систематично проводити аналіз і об'єктивну оцінку її рівня.

Платоспроможність є здатністю компанії вчасно розраховуватися по своїх боргових зобов'язаннях зовнішнього й внутрішнього характеру за рахунок достатньої наявності ліквідних засобів. Рівень платоспроможності визначає можливість підприємств здійснювати своєчасні розрахунки по поточних зобов'язаннях за допомогою ліквідних обігових коштів і при цьому продовжувати безперервне функціонування. Це припускає, що оборотні активи, виражені в дебіторській заборгованості й частини запасів можна використати при їх реалізації як грошові ресурси, в обсягах необхідних для покриття поточної заборгованості сільськогосподарського підприємства [37, с.115].

Актуальність питань аналізу кредитоспроможності й платоспроможності сільськогосподарських підприємств є особливою в умовах фінансової кризи. Кредитоспроможність, як важливий фактор фінансового стану, виступає в якості необхідної й обов'язкової умови платоспроможності, здійснення контролю над виконанням якої є однією із самих важливих функцій фінансового управління підприємства. Для стабільного фінансового стану необхідне проведення систематичного моніторингу рівня кредитоспроможності та платоспроможності підприємства, а також періодичний аналіз і контроль над їх значеннями.

Серед багатьох вчених економічного напрямку, які присвятили свої праці вивченню питань управління платоспроможністю та

кредитоспроможністю слід відзначити наступних вчених: Вовчак О., Вітлінський В.В., Галасюк В.В., Герасимович А.М., Давиденко Н.М., Дзюблюк О.В., Дубіна Ю.Б., Градов А.П., Єпіфанов А.О., Рудченко І.В., Терещенко О.О. та ін. [14, 17, 20, 25, 32, 85, 86, 104]. Але в сучасних реаліях ринкової економіки обрана тематика потребує подальшого поглибленого дослідження та має визначити окремі питання щодо вдосконалення управління кредитоспроможністю, а також підвищення платоспроможності сільськогосподарського підприємства.

Мета і задачі дослідження. Метою дослідження є поглиблене обґрунтування теоретичних і фундаментальних аспектів управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства, а також розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення їх оцінки і аналізу, економетричних моделей управління оптимальністю платоспроможністю і кредитоспроможністю в підприємстві.

Відповідно до мети дослідження було поставлено і вирішено такі завдання:

- дослідити та уточнити економічну сутність термінології «кредитоспроможність» і «платоспроможність» підприємства;
- узагальнити та систематизувати методичні підходи і критерії оцінки кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств;
- дослідити показники платоспроможності в СФГ «Іванково» , провести аналіз їх динаміки, а також структури активів підприємства;
- розглянути процес та удосконалити механізм фінансового управління платоспроможності і кредитоспроможності в СФГ «Іванково» ;
- провести аналіз існуючої практики управління ліквідністю та платоспроможності в підприємстві;
- провести розробку кореляційно-регресійної багатofакторної моделі впливу факторів на підвищення кредитоспроможності і платоспроможності підприємства;
- розробити напрями вдосконалення механізму управління

кредитоспроможністю та покращення платоспроможності підприємства на основі розрахунків побудованої економетричної моделі.

Об'єкт дослідження – процес вдосконалення управління кредитоспроможності та покращення платоспроможності підприємства СФГ «Іванково».

Предмет дослідження – полягає у вивченні теоретичних, методологічних і практичних аспектах удосконалення управління платоспроможністю та кредитоспроможністю підприємства на прикладі СФГ «Іванково» .

Методи дослідження. При виконанні дипломної роботи використані такі методи: теоретичне узагальнення та порівняння - використане в процесі розкриття змісту і сутності фінансових ресурсів підприємства; статистичний і графічний аналіз - застосовано при вивченні, групуванні, порівнянні та наочному відображенні емпіричних даних з метою дослідження тенденцій платоспроможності підприємства та параметрів управління його фінансовими ресурсами; системний аналіз, формалізація та економічне моделювання - здійснено у ході розробки основних напрямів оптимізації показників платоспроможності; комплексний аналіз - застосовано при розробленні практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління кредитоспроможністю і платоспроможністю підприємства, структурний аналіз, первинні статистичні спостереження.

В основі дослідження також використані наступні методи: групування та статистичний аналіз хронологічних рядів параметрів, побудова математичної багатовимірної економетричної моделі розрахунку впливу окремих факторів підприємства на його платоспроможність і кредитоспроможність, проведення прогнозного кореляційно-регресійного моделювання впливу співвідношення власних та позикових коштів підприємства на його платоспроможність і кредитоспроможність. Методологічну і теоретичну основу дослідження становили наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених та фахівців в сфері діяльності виробничих підприємств.

Інформаційною базою дипломного дослідження є методичні рекомендації, наукові публікації, нормативно-правові і законодавчі акти уряду України, інші нормативні документи. Джерелом аналітичної інформації були фінансова звітність СФГ «Іванково» за 2016 – 2020 роки, статистичні матеріали підприємства, дані Держкомстату України. В процесі дослідження використано загальнонаукові методи системного підходу, аналізу й синтезу з метою визначення елементів системи управління структури фінансових ресурсів підприємства та його платоспроможність і кредитоспроможність. На підставі економіко-статистичного методу проведена оцінка та аналіз фінансового стану підприємства; розроблені напрями вдосконалення управління кредитоспроможністю та покращення платоспроможності підприємства. Обробка інформації здійснювалася з використанням комп'ютерних програм.

Наукова новизна одержаних результатів. В результаті комплексного теоретичного та практичного дослідження особливостей щодо вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю одержано результати, які відображають його новизну:

- удосконалено формулювання економічних категорій «кредитоспроможність» і «платоспроможність» підприємства, а також уточнено їх відмінності;

- набули подальшого розвитку підходи до вдосконалення оцінки та фінансового управління кредитоспроможністю та платоспроможністю сільськогосподарського підприємства;

- дістали подальшого розвитку пропозиції щодо вдосконалення фінансового управління кредитоспроможністю та покращення платоспроможності в СФГ «Іванково» на основі розрахунків оптимізаційної моделі факторного впливу на платоспроможність підприємства, а також оптимізації коефіцієнтів покриття підприємства.

Практична цінність одержаних результатів та новизна полягає в науковому обґрунтуванні теоретико-методологічних підходів щодо вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю

підприємства. Результати дослідження та окремі рекомендації щодо вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю впроваджено в роботу СФГ «Іванково».

Апробація результатів роботи. Основні висновки та практичні рекомендації, які містяться в роботі, отримали схвальну оцінку на The 5th International scientific and practical conference “Science, innovations and education: problems and prospects” (December 8-10, 2021) CPN Publishing Group, Tokyo, Japan. 2021.

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел із 105 найменувань. Основний зміст роботи викладено на 84 сторінках друкованого тексту. Робота містить 26 таблиць, 14 рисунків, 2 додатки.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Економічна сутність платоспроможності та кредитоспроможності сіельськогосподарського підприємства

Платоспроможність і кредитоспроможність виступають базовими характеристиками фінансового стану сіельськогосподарського підприємства. При цьому слід провести розмежування між поняттям платоспроможності компанії, тобто очікуваної здатності в остаточному підсумку виконати свої зобов'язання, і поняттям кредитоспроможності, тобто достатності наявних грошових і інших ресурсів для оплати заборгованості в певний момент часу. Однак на практиці такі поняття, як платоспроможність і кредитоспроможність, найчастіше використовуються у разі отримання підприємством кредиту.

В українській науковій літературі чимало уваги приділено дослідженням економічної сутності, аналізу кредитоспроможності сіельськогосподарських підприємств, зокрема, в публікаціях таких вчених як: Андрушків Т., Бондаренко Н.В., Боярко І. М., Бугель Ю., Бурлан С. А., Ващик М.С., Вовчак О., Галасюк В. В., Герасимович А.М., Гуменюк М.М., Перебиківська Т.І., Лагутін В.Д., Костюк В.А., Майборода О.Є., Мельник О.Г., Остафіль О., Рябушка Л. Б., Сарапіна О.А., Сабачук Г.П., Чайковський Я. [1, 4, 5, 8-10, 14, 15, 18-20, 24, 43, 56, 75, 78, 81, 99].

Вивчення теоретичних, методологічних і практичних аспектів щодо оцінки та аналізу платоспроможності відображені в працях таких науковців, як: Бланк І.О., Болюх М.А., Білик М., Герасименко О.В., Гутова К.В., Горбатенко А.А., Деєва Н.М., Забродський В., Іващенко В.І., Крамарекно Г.О., Лахтіонова Л., Лігоненко Л.О., Мних Є.В., Мельник В.М., Негашева Е.В., Палій В., Пегіна А.С., Родіонова М., Савицька Г., Савчук В.П., Тарасенко Н.В., Чорна О.Є., Шеремет А. Вахович Дж. М., Вдовенко Л. [6, 12, 23, 31, 72,

76, 82, 83, 84, 88, 95]. Проте ряд питань все ж залишаються недостатньо розв'язаними, зокрема питання щодо удосконалення управління кредитоспроможністю та платоспроможністю сільськогосподарських підприємств в умовах ринкової трансформації економіки України.

З метою своєчасного здійснення фінансово-господарчих операцій, виконання поточних зобов'язань, компаніям необхідно приділяти більше увагу підтримці рівня власної ліквідності. З метою підвищення ефективності керування платоспроможністю також важливо систематично проводити аналіз і об'єктивну оцінку її рівня.

В окремих джерелах економічних публікацій зазначається, що платоспроможність є здатністю компанії вчасно розраховуватися за своїми борговими зобов'язаннями зовнішнього й внутрішнього характеру за рахунок достатньої наявності ліквідних засобів. Рівень платоспроможності визначає можливість підприємств здійснювати своєчасні розрахунки по поточних зобов'язаннях за допомогою ліквідних обігових коштів і при цьому продовжувати безперервне функціонування. Існує і інше припущення, що оборотні активи, виражені в дебіторській заборгованості й частини запасів «можуть бути перетворені в грошові ресурси, в обсягах достатніх для погашення короткострокових зобов'язань сільськогосподарського підприємства» [18, с.12].

Оцінюючи кредитоспроможність і платоспроможність сільськогосподарських підприємств, основними завданнями виступають проведення аналізу його платоспроможності й ступені ліквідності балансу; оцінки структури, стану й руху майна й джерел їх утвору, а також абсолютних і відносних показників фінансової стійкості і її динаміки. Найбільш важливими з метою аналізу кредитоспроможності виступають показники платоспроможності. В наукових дослідженнях економічного характеру наводиться наступне визначення терміну кредитоспроможність - це здатність позичальника в повній мірі і своєчасно розрахуватися по своїм фінансовим зобов'язанням, вона відрізняється від платоспроможності тим, що прогнозує

його платоспроможність на найближчу перспективу, а не фіксує неплатежі [17, с.29]. Інші науковці вважають, що під кредитоспроможністю певних суб'єктів господарювання розуміють наявні у них передумови щоб одержати кредити і повернути суму боргу у встановлені строки [24, с.729].

Аналіз кредитоспроможності позичальників є одним із методів мінімізації кредитного ризику банку. Для розроблення і застосування того чи іншого науково обґрунтованого методу оцінки кредитоспроможності позичальника доцільно насамперед визначити зміст терміна «кредитоспроможність».

На думку І.В. Рудченко, «кредитоспроможність охоплює такі сторони фінансового становища підприємства, як платоспроможність, фінансова стійкість, ділова активність, прибутковість, якість і вартість забезпечення, кредитна історія позичальника тощо» [74, с.163].

У сучасній економічній літературі є спроби, по-перше, визначити кредитоспроможність через платоспроможність, а по-друге, кредитоспроможність у низці праць характеризується як здатність позичальника розраховуватися за кредитними зобов'язаннями перед банком. Так, цікавою є пропозиція Лагутіна В., він під кредитоспроможністю позичальника розуміє «його спроможність повністю і своєчасно розраховуватися за своїми борговими зобов'язаннями» [49, с.132]. Але, на нашу думку, таке тлумачення понять «платоспроможність» і «кредитоспроможність» не вказує на їх відмінності стосовно економічної сутності. Тому слід зауважити, що ці терміни є неоднозначними, про що свідчить саме поняття «платоспроможність», яке охоплює насамперед спроможність юридичних та фізичних осіб завчасно сплатити кошти за всіма видами платежів і своєчасне погашення заборгованість, тоді як термін «кредитоспроможність» характеризує лише здатність погасити позичкову заборгованість [55, с.86].

З іншої сторони «кредитоспроможність» є поняттям вужчим, ніж «платоспроможність», воно виражає, за думкою науковців Прасолова С. та Вовченко О. наявні у позичальників передумови необхідні для використання

кредитних операцій та його здатність погашати заборгованість в повній мірі і встановлені кредитним договором строки [71, с.208].

На думку В. Галасюка «кредитоспроможність – це спроможність позичальника за конкретних умов кредитування в повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін розрахуватися за своїми борговими зобов'язаннями винятково грошовими коштами, що генеруються позичальником у ході звичайної діяльності» [19, с. 55].

Оцінюючи фінансову стабільність позичальників та їх кредитоспроможність, згідно з Рекомендаціями НБУ, в понятті «кредитоспроможність» охоплюється правове та господарсько-фінансове тлумачення оцінки комплексного стану підприємства, яке може визначити наявні передумови для отримання кредитних ресурсів і повернення позикових коштів в установлені договором строки. Мета оцінки рівня кредитоспроможності позичальника, таким чином, полягає в отриманні банківською установою таких даних, за якими вона може приймати рішення про можливість надання кредитних ресурсів або відмову у кредитних відносинах [73].

Відповідно до Положення Нацбанку України «Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями», кредитоспроможністю боржників (контрагентів банків) є наявні передумови виникнення кредитних операцій та здатність позичальників повністю сплатити борги в обумовлені в кредитному договорі строки [67]. Таке формулювання, на нашу думку, більш точно відобразило суть наведених визначень, хоча вони також не являються вичерпними. Єдине, що не врахували при аналізі вищенаведеної категорії «кредитоспроможності» - це таку важливу умову як кредитна операція, яка виступає правомочністю позичальників. За умов ринкової економіки часто відбувається реорганізація, ліквідація або зміна юридичного статусу чи форм власності позичальника, що ще більше може почити важливість даного елементу кредитоспроможності [8, с.208].

Порівнявши визначення цього поняття, можемо запропонувати вдосконалене визначення економічного терміну «кредитоспроможність», висловивши його таким чином: «кредитоспроможність – це оцінка наявності економічних і юридичних передумов для одержання кредиту та спроможності підприємства у повному обсязі й у визначений кредитною угодою термін повернути його, що здійснюються на основі розгляду фінансово-господарських аспектів діяльності позичальника, а також репутації керівника підприємства, що проводиться на етапі підготовки та прийняття рішення стосовно видачі кредиту й умов укладення кредитного договору і в процесі кредитування на перспективу». За таким змістом «кредитоспроможність» здатна охоплювати всі наявні передумови для отримання кредитних ресурсів позичальниками та можливості їх погашення за встановленими строками в кредитному договорі.

Поняття «платоспроможність» для сільськогосподарського підприємства є ширшим, і охоплює, на нашу думку, рівень його здатності до розрахунків з інвесторами або кредиторами, в тому числі використовуючи різні за ступенем ліквідності активи, такі як: грошові кошти, фінансові інструменти, повернену дебіторську заборгованість, реалізовані запаси, готову продукцію і інші оборотні і необоротні активи. Так, ще одна відмінність платоспроможності полягає у спроможності підприємства ліквідувати термінову заборгованість, короткострокові (поточні) зобов'язання чи довгострокові зобов'язання негайно або на протязі поточного року.

1.2. Методичні підходи до оцінки платоспроможності і кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств

Застосування різних методик оцінки кредитоспроможності в банківських установах базується на системі конкретних принципів, яка передбачатиме наступне: достовірність оцінки, заснована на використанні при оцінюванні кредитоспроможності даних інформаційної бази; розрахунки

групи коефіцієнтів, що з різних сторін зможуть охарактеризувати діяльність позичальника за диференційованим підходом до кожного з них (для юридичних чи фізичних осіб). Широке коло авторів вважають необхідним забезпечувати поточну і прогностичну оцінку кредитоспроможності позичальників; використовувати сучасні наукові методи, моделі і передовий практичний досвід такої оцінки, залучати при необхідності висококваліфікований персонал і фахівців фінансової сфери, впроваджувати сучасні інформаційні технології та інновації для здійснення такої оцінки [14, с.128]. Мета формування інформаційної бази для визначення рівня кредитоспроможності клієнтів – забезпечити процес цієї оцінки всією первинною інформацією. Конкретний перелік такої інформації має бути визначений методикою кредитоспроможності клієнтів, яку використовує банк.

Процес формування необхідної інформаційної бази для оцінювання кредитоспроможності клієнтів потребує попередньої систематизації інформації. Пропонуємо всі джерела інформації, які використовують для оцінки кредитоспроможності, класифікувати за такими основними напрямками:

- 1) відомості, які можна отримати безпосередньо від позичальника;
- 2) інформація про позичальника, яка зберігається в архіві або базі даних банківської установи (кредитна «історія»);
- 3) дані, що при необхідності можуть бути отримані із зовнішніх джерел - середовища клієнтів (державних органів, фінансово-кредитних установ, статистичних служб тощо);
- 4) звітність та інша документація державної чи приватної організації з питань галузевих аналітичних досліджень, статистичні збірники, інформація за довідниками з інвестицій та ін.);
- 5) інформація про боржника, отримана від інших організацій.

В залежності від фінансових і господарських результатів діяльності позичальника, такий перелік інформаційного повідомлення може бути

розширеним або скороченим, враховуючи види кредитування, стан кредитних відносин [44, с.195].

Згідно до вимог Положення НБУ «Про порядок формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями» визначені значення нормативних показників щодо оцінки кредитоспроможності позичальника [67]. Відповідно до цього Положення комерційні банки можуть оцінити показники фінансового стану позичальника, внаслідок чого визначити його кредитоспроможність і платоспроможність шляхом розрахунку інтегрального показника, застосовуючи рівняння багатфакторного дискримінантного моделювання за допомогою наступної формули:

$$Z = a_1K_1 + a_2K_2 + a_3K_3 + a_4K_4 + a_5K_5 + \dots + a_{10}K_{10} - a_0, \quad (1.1)$$

де Z – інтегральний показник; $K_1, K_2 \dots K_{10}$ – значення фінансових коефіцієнтів, що визначені при комплексному аналізі фінансового стану позичальника; $a_0, a_1, a_2, a_3 \dots a_{10}$ – значення параметрів, які враховують вагомість і розрядність фінансових показників та щороку використовуючи фінансову звітність позичальників актуалізуються НБУ; a_0 – значення вільного члену дискримінантної моделі.

Таким чином, з метою оцінки фінансового стану певного суб'єкта господарювання Нацбанк України може запропонувати позичальнику розрахувати 10 значень фінансових коефіцієнтів, за допомогою яких характеризується його фінансове становище, а саме: показників ділової активності, рівня рентабельності, коефіцієнтів платоспроможності тощо [62].

Також заслуговує на увагу методика оцінки кредитоспроможності позичальника, розроблена автором-науковцем Дзюблюком О., який зауважив, що «необхідно розширити склад фінансових коефіцієнтів, що використовуються банком для аналізу кредитоспроможності позичальника, передусім у плані достатньої оцінки фінансової стійкості та ефективності господарської діяльності» [28, с.418]. Із метою повнішої характеристики фінансового стану підприємства з погляду оцінювання банком структури й

співвідношень між різними джерелами грошових ресурсів клієнта та їх впливу на рівень кредитного ризику Дзюблюк О. запропонував внести до числа показників фінансової стійкості такі коефіцієнти: власності, залучених коштів, мобільності оборотних коштів, оборотного капіталу. На погляд автора, «загальна сукупність коефіцієнтів, що відображає економічну ефективність діяльності позичальника і котру доцільно використовувати при аналізі кредитоспроможності суб'єкта господарювання, може бути класифіковано за трьома основними підгрупами показників, що характеризують такі ключові результати діяльності підприємства: 1) рентабельність; 2) оборотність капіталу; 3) виробничий потенціал [90, с.39]. У цій методиці особливе значення надане аналізу грошового потоку клієнта, зокрема, наведено три способи, котрими можна визначити коефіцієнти цього потоку. Кредитоспроможність позичальника оцінюють, як правило., зіставляючи фактичне значення коефіцієнтів і показників, що характеризують репутацію позичальника, його фінансовий стан, грошові потоки та діловий ризик, з їхніми критеріальними рівнями. В результаті такого зіставлення встановлюють клас підприємства, відповідно з чим банк організовує з ним кредитні відносини. При цьому узагальнюючу оцінку S_j щодо кожного j -ого елементу кредитоспроможності (характер (репутація) позичальника, його фінансовий стан) доцільно розраховувати за формулою:

$$S_j = \sum_{i=1}^n (A_{ij}k_{ij}) : n \quad (1.2),$$

де A_{ij} – оцінка i -го одиничного показника в j -й групі; k_{ij} – значущість (вагомність) i -го одиничного показника; n – кількість показників для розрахунку кредитоспроможності. Підсумкову рейтингову оцінку кредитоспроможності позичальника R рекомендовано визначати за формулою:

$$R = \sum_{j=1}^m (S_jK_j) : m \quad (1.3),$$

де K_j – вагомий коефіцієнт j -ого елемента кредитоспроможності відповідно до критеріального рівня; m – кількість елементів кредитоспроможності (груп показників).

Згідно з методикою НБУ, залежно від значення інтегрального показника з урахуванням величини підприємства (велике, середнє або мале) банк поділяє боржників-юридичних осіб на дев'ять класів: від першого до дев'ятого [9]. Зважаючи на обширність ранжування, пропонуємо зменшити кількість класів позичальника до трьох – перший, другий і третій.

Отже, Національному банку України і банківським установам рекомендовано встановити чіткі правила взаємодії з підприємствами кожного класу. Так, позичальники першого класу мають пільги в кредитуванні. Передусім це пріоритетне становище організації щодо виділення кредитних ресурсів, а також можливість вибору найефективнішої форми кредитування для даного позичальника, зокрема бланкового кредиту, кредитної лінії, овердрафту, враховуючи чинне законодавство [68]. Зазвичай використовують і традиційні форми пільг – зниження процентної ставки за кредит, зменшення форм забезпечення, скорочення звітності, що подають у банк. Окрім цього, для таких підприємств може бути зменшено кількість перевірок цільового використання кредиту. Позичальників другого класу кредитоспроможності кредитують у звичному порядку відповідно до затвердженої кредитної політики банківської установи. Кредитування підприємств третього класу обмежене низкою умов, а згідно з нормативними документами, можна використовувати такі методи кредитного впливу, як підвищення кредитної ставки за кредит, кредитування під кілька видів забезпечення, встановлення щомісячного подання в банк бухгалтерської звітності та інших умов (з відображенням їх у кредитному договорі) [77, с.56].

Оцінка кредитоспроможності на основі фінансових коефіцієнтів потребує індивідуального підходу до кожного клієнта. Необхідна систематична аналітична робота з оцінки фінансового стану позичальника. Ця методика має ряд недоліків: побудована на даних про залишки; відображає

стан справ тільки за минулий період; показує переважно рух оборотних активів. Таких недоліків певною мірою позбуваються при оцінюванні характеру позичальника. Методика НБУ враховує кількісні показники при оцінюванні фінансового стану боржника-юридичної особи, стан обслуговування боргу для класифікації кредиту, наданого боржникові-юридичній особі за категоріями якості, але не враховує якісні показники, тобто характер позичальника [62, 66]. Під характером позичальника розуміють його порядність, репутацію, ступінь відповідальності, готовність і бажання погасити борг. Банк намагається з'ясувати, як позичальник ставився до своїх обов'язків у минулому, чи будуть у нього затримки з погашенням позики, який його статус у діловому світі. Світовий банківський досвід дозволив відокремити наступні критерії кредитоспроможності підприємств, наведені на рисунку 1.1.

Серед авторів економічних праць існує думка, що можна надати наступні якісні характеристики кредитоспроможності позичальника – рейтинг (репутацію) за даними щодо погашення попередніх кредитів, ліквідність балансу, тип фінансової стійкості та платоспроможності, позитивні фінансові результати і інші характеристики фінансової звітності, враховуючи ступінь відповідальності і компетентності; виробництво конкурентоспроможної сільськогосподарської продукції; відповідність поточного фінансового стану позичальника нормативним фінансовим коефіцієнтам; здатність при необхідності швидко продати (реалізувати) матеріальні цінності та перетворювати їх з активів на грошові засоби [39, с.107].

За умов використання кредитних ресурсів також проводиться оцінка прибутковості, планового розміру прибутку підприємства, а рівень доходів повинен враховувати ступень ризику при кредитуванні. В такій ситуації оцінюється величина прибутків підприємства з погляду можливої оплати відсотків за кредитом за умов здійснення нормальної фінансової діяльності та визначається ступінь ризику, який бере на себе позичальник [56, с.145].

Рис.1.1. Критерії оцінки кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства

Для того, щоб оцінити кредитоспроможність сільськогосподарського підприємства, враховуються наступні умови: мета використання кредитних коштів, можливість погасити кредит - сплачувати основну суму боргу за кредитом та відсотків, враховуючи реалізацію матеріальних активів та використання наданих гарантій, суми кредитів, які надаються за оцінкою ліквідності балансу і співвідношенням власних і позикових коштів, а також забезпечення або гарантованість повернення кредиту – стосується застави активів підприємства під видані позички, в тому числі і під цінні папери [85, с.27].

Серед багатьох існуючих моделей та методів проведення комплексного аналізу і оцінки кредитоспроможності, відображених на рисунку 1.2, слід відокремити аналіз фінансового стану підприємства з боку вчасної поверненості боргу, сплати зобов'язань та його надійності.

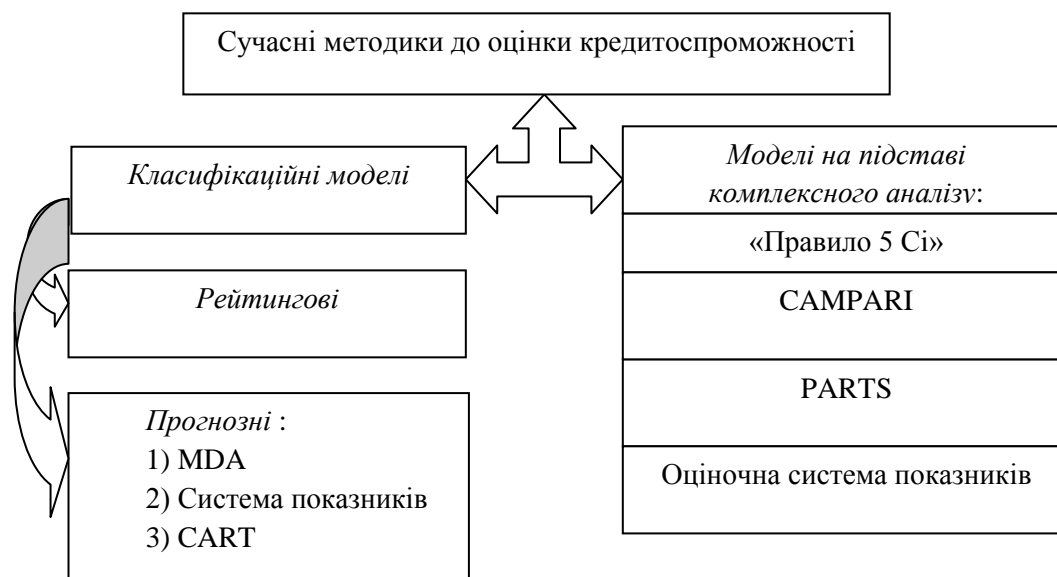

Рис. 1.2. Класифікація методик та моделей оцінки кредитоспроможності

В зарубіжній практиці застосовується така методика, як «правило п'яти Сі», відповідно до якої для аналізу кредитоспроможності використовуються критерії, що починаються з літери “Сі”:

- 1) Customer's character (характеристика позичальника - його репутації, рівня відповідальності, готовності і бажання погасити борги).
- 2) Capacity to pay (аналіз фінансових можливостей).
- 3) Capital (аналіз капіталу, майна).
- 4) Collateral (забезпеченність).
- 5) Current business conditions (загальні економічні умови).

Але в умовах аграрної конкуренції сільськогосподарським підприємствам часто не вистачає власних засобів для здійснення фінансово-господарської діяльності і її розширення, як наслідок їм доводиться прибігати до використання позикових джерел. Тому при здійсненні комплексного фінансового аналізу для оцінки кредитоспроможності підприємства застосовується, як правило три частини: аналіз його фінансових результатів, ділової активності і фінансового стану.

Висновки до розділу 1

1. В процесі написання роботи було розглянуто теоретичні аспекти, а також методологію щодо управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства, а саме: розкрито сутність кредитоспроможності організації, її значимість і актуальність; визначено, що основною метою управління кредитоспроможністю і платоспроможністю підприємства виступає проведення рейтингової оцінки та встановлення класу позичальника, аналізу та оцінки структури активів і пасивів балансу сільськогосподарського підприємства.

2. Також досліджено рейтинг критеріїв, що здійснюють вагомий вплив на рівень кредитоспроможності й платоспроможності сільськогосподарського підприємства. Розглянуто різні методики оцінки кредитоспроможності позивальника, згідно з якими виникає змога визначати клас позичальника та рівень його забезпеченості власними фінансовими ресурсами.

3. Проведені дослідження свідчать, що для оцінки кредитоспроможності підприємства також враховуються наступні умови: мета використання кредитних коштів, можливість погасити кредит - сплачувати основну суму боргу за кредитом та відсотків в тому числі за рахунок реалізації матеріальних цінностей та використання наданих гарантій, сума кредиту, яка надається за оцінкою ліквідності балансу і співвідношенням власного і позикового капіталу, а також забезпечення або гарантованість повернення кредиту – стосується застави активів підприємства під видані позички, в тому числі під цінні папери.

РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ТА ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ СФГ «ІВАНКОВО»

2.1. Організаційно-економічна характеристика діяльності СФГ «Іванково»

Селянське (фермерське) господарство «Іванково» (далі СФГ «Іванково») має місцезнаходження (юридичну адресу) в с.Теплівка, вул.40 років Перемоги, буд.4, Криничанський район Дніпропетровської області. Спеціалізація та основний вид діяльності підприємства – вирощування продукції рослинництва, тобто виробництво сільськогосподарської продукції. Проаналізуємо склад та структуру земельних угідь, динаміку основних і оборотних засобів, рівень забезпеченості та ефективність їх використання, склад і структуру аграрної продукції, динаміку наявності трудових ресурсів та показники ефективності їх використання, основні показники виробничо-господарської діяльності підприємства.

Таблиця 2.1

Динаміка складу і структури земельних угідь СФГ «Іванково»

Показник	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	Зміни 2020р. до 2016р., %; +/-	
Загальна земельна площа	446,86	446,56	446,86	416,95	473,54	105,97	26,68
в т.ч. с.-г. угідь	446,86	446,56	446,86	416,95	473,54	105,97	26,68
з них ріллі	446,86	446,56	446,86	416,95	473,54	105,97	26,68
Приходиться на 1 робітника:							
- с.-г угідь	29,79	29,77	31,92	27,80	27,86	93,50	-1,94
- ріллі	29,79	15,00	31,92	15,00	27,86	93,50	-1,94

Для того, щоб проаналізувати динаміку і структуру посівних площ у СФГ «Іванково» розглянемо таблицю 2.1. Земельних угідь всього на підприємстві в 2016 році складає 446,86 га , в 2020 р. вона збільшилась на 26,68 га тобто земельна площа господарства має тенденцію до зростання на 5,97%. Динаміка основних і оборотних засобів, рівень забезпеченості та ефективність їх використання в СФГ «Іванково» наведено в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Динаміка основних і оборотних засобів, рівень забезпеченості та ефективність їх використання в СФГ «Іванково»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	2020 р. до 2016 р.,%
Середньорічна вартість основних фондів, тис. грн.	11915,9	17809	24362,25	27394,5	31299,1	175,7
Середньорічна вартість оборотних фондів, тис. грн.	13464,5	16459,95	21357,5	23581,5	27701,05	168,3
Фондозабезпеченість в розрахунку на 100га с.-г. угідь, тис.грн..	2666,6	3988,0	5451,9	6570,2	6609,6	165,7
Фондоозброєність праці в розрахунку на 1 середньорічного працівника, тис. грн..	794,4	1187,3	1740,2	1826,3	1841,1	155,1
Фондовіддача в розрахунку на 100 грн. основних фондів, грн.	161,5	144,5	73,3	94,7	62,0	42,9
Фондомісткість 100 грн. валової продукції, грн.	61,9	69,2	136,5	105,6	161,3	233,1
Вартість оборотних фондів в розрахунку на 100 га с.-г. угідь, тис. грн.	3013,1	3685,9	4779,5	5655,7	5849,8	158,7

Проаналізовані показники вищенаведеної таблиці свідчать про збільшення показників в СФГ «Іванково» 2016-2020рр., крім фондівіддачі, яка знизилась на 57,1%. Так, середньорічна вартість основних і оборотних фондів СФГ «Іванково» підвищилась відповідно на 75,7% і 68,3%. Показник фондозабезпеченості в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь збільшився на 65,7%, причому фондоозброєність праці в розрахунку на 1

середньорічного працівника зросла на 55,1%. Разом з тим, фондомісткість на 100 грн. валової продукції підвищилась протягом 2016-2020 рр. на 133,1%.

Рис.2.1. Динаміка вартості основних і оборотних активів СФГ «Іванково» в 2016-2020рр.

Необхідно відзначити, що ефективність здійснення сільськогосподарського виробництва характеризується достатнім забезпеченням трудових ресурсів. Чисельність працівників та динаміка трудових ресурсів господарства наведено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка трудових ресурсів та ефективність їх використання СФГ «Іванково»

Показник	2016р.	2017 р.	2018р.	2019р.	2020 р.	2020р. в % до 2016 р.
Валова продукція, тис. грн. - всього:	19247,5	25737,3	17846,7	25942,1	19405,3	75,4
в т.ч. в рослинництві	19247,5	25737,3	17846,7	25942,1	19405,3	75,4
Середньорічна кількість працівників, чол. – всього:	15	15	14	15	17,0	113,3
Прямі затрати праці, тис. грн. – всього:	2189	1094,5	727,7	728,5	6466,2	590,8
в т.ч. в рослинництві	2189	1094,5	727,7	728,5	6466,2	590,8

Динаміка трудових ресурсів СФГ «Іванково» свідчить про зменшення кількості працівників в рослинництві та зростання їх у господарстві на 2 особи, що пов'язано з трудомісткістю праці в рослинництві. Прямі затрати праці в 2020 році також збільшились, порівняно з 2016 роком в 5,9 раз або на 4277,2 тис.грн.

Основні фінансово-господарські показники діяльності підприємства за 2016-2020 роки року наведено у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Основні показники виробничо-господарської діяльності СФГ
«Іванково»

Показник	2016р.	2017 р.	2018р.	2019р.	2020 р.	2020 р. до 2016 р., (%)
Припадає на 100 га с.-г. угідь, тис.грн.						
- основних засобів	26,67	39,88	54,52	65,70	66,10	165,7
- прямих затрат праці	5,44	16,27	33,48	37,60	4,84	29,7
Вироблено валової продукції тис.грн.	19247,5	25737,3	17846,7	25942,1	19405,3	75,4
в розрахунку на:						
- 100 га с.-г. угідь	4307,28	5763,46	3993,80	6221,8	4097,92	71,1
- 1 грн. основних фондів	1,62	1,45	0,733	0,947	0,62	42,9
- 1 середньо-річного робітника	1283,17	1715,82	1274,76	1729,5	1141,48	66,5
Рівень рентабельності,%	0,09	0,31	0,31	0,54	0,55	0,46 в.п.

За даними таблиці 2.4 видно, що на 100 га сільськогосподарських угідь в 2020 році припадає основних фондів більше на 65,7%, при цьому прямих затрат праці стає менше на 0,6 тис.грн., або 70,3%. Одночасно виробництво

валової продукції в 2020 році скоротилось на 24,6% порівняно з 2016 роком і припадає в 2020 році 4097,92 тис.грн. в розрахунку на 100 с/г угідь, що менше на 28,9% ніж в 2016 р. Інші показники виробничо-господарської діяльності СФГ «Іванково» також мають тенденцію до зниження, а саме: рівень рентабельності став меншим на 0,4616,9 % пункти, на 1 працівника припадає 1141,48 тис.грн. валової продукції, це менше на 33,5% порівняно з 2016 роком.

Розглянемо динаміку реалізації товарної продукції господарства в додатку А. Проведений аналіз показників складу та структури товарної продукції підприємства за 2016-2020 рр. показав, що вартість реалізованої продукції зменшилась у 2020 році порівняно з 2016 роком на 157,8 тис.грн, в тому числі за рахунок кукурудзи на 501 тис. грн. та соняшника на 3675,8 тис.грн., зернових та зернобобових на 4276,1тис.грн. Одночасно відбулось збільшення вирощування таких сільськогосподарських культур: ячміню на 2769,5 тис.грн., озимої пшениці на 2326,9 тис.грн., виробництво зернобобових сушених зросло на 671,2 тис.грн. В структурі товарної продукції найбільша питома вага в 2016 і 2020 роках належить озимій пшениці – це 41,94 % і 41,19% відповідно.

2.2. Фінансовий аналіз майнового стану, ділової активності, фінансової стійкості та рентабельності СФГ «Іванково»

Фінансова діяльність СФГ «Іванково» пов'язана з проведенням оцінки фінансового стану та виявленням потенційних можливостей збільшення прибутку на підставі своєчасного й об'єктивного аналізу фінансового стану підприємства.

Джерелами використаної інформації для проведення комплексного фінансового аналізу є бухгалтерська документація і фінансова звітність сільськогосподарського підприємства. У першу чергу це бухгалтерський

баланс (форма № 1), «Звіт про фінансові результати» (форма №2), «Звіт про рух грошових коштів» (форма №3), «Звіт про власний капітал» (форма №4), і примітки до річної фінансової звітності (форма №5), ф.50 с.-г. дані статистичної звітності та оперативні дані.

Аналіз показників майнового стану СФГ «Іванково» за 2016-2020 роки наведений в таблиці 2.5 , свідчить, що частка обігових коштів у виробничій сфері збільшилась на 0,459, а частка основних засобів в активах зменшилась на 0,019, що помітно вплинуло на ефективність діяльності підприємства в цілому. Обсяги реалізації продукції також впливають на швидкість обертання капіталу.

Таблиця 2.5

Динаміка майнового стану СФГ «Іванково»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020 р. до 2016 р., (+/-)
Частка оборотних виробничих фондів	0,011	0,406	0,561	0,548	0,470	0,459
Частка основних засобів в активах	0,517	0,522	0,474	0,523	0,498	-0,019
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,395	0,319	0,336	0,331	0,346	-0,049
Коефіцієнт оновлення основних засобів	0,605	0,681	0,664	0,669	0,654	0,049
Частка оборотних виробничих активів	0,003	0,167	0,254	0,223	0,229	0,226
Частка оборотних виробничих фондів в обігових коштах	0,011	0,406	0,561	0,548	0,470	0,459
Коефіцієнт мобільності активів	0,329	0,702	0,828	0,688	0,953	0,624

Знизився незначно коефіцієнт зносу на 0,049, і коефіцієнт оновлення основних засобів збільшився на 0,049, разом з тим коефіцієнт мобільності активів на 0,642. Показники фондівдачі, фондоозброєності по підприємству в 2020 р. у порівнянні з 2016 р. збільшилися; матеріалоємність відносно минулих років знизилася, що свідчить про позитивну тенденцію зміни даних показників. Коефіцієнт зношення основних засобів по підприємству в динаміці з 2016 по 2020 р. залишився практично незмінним і в 2020 р. становив 34,6 %, що відповідає граничному значенню (<50 %).

Досліджуване підприємство перебувало в 2020 р. у такому стані, що показник оновлення основних засобів в 2020 р. збільшився у порівнянні із 2016 р. на 4,9 відсоткових пункти і становив 65,4 %; частка основних засобів в активах в 2020 році складає 49,8 %.

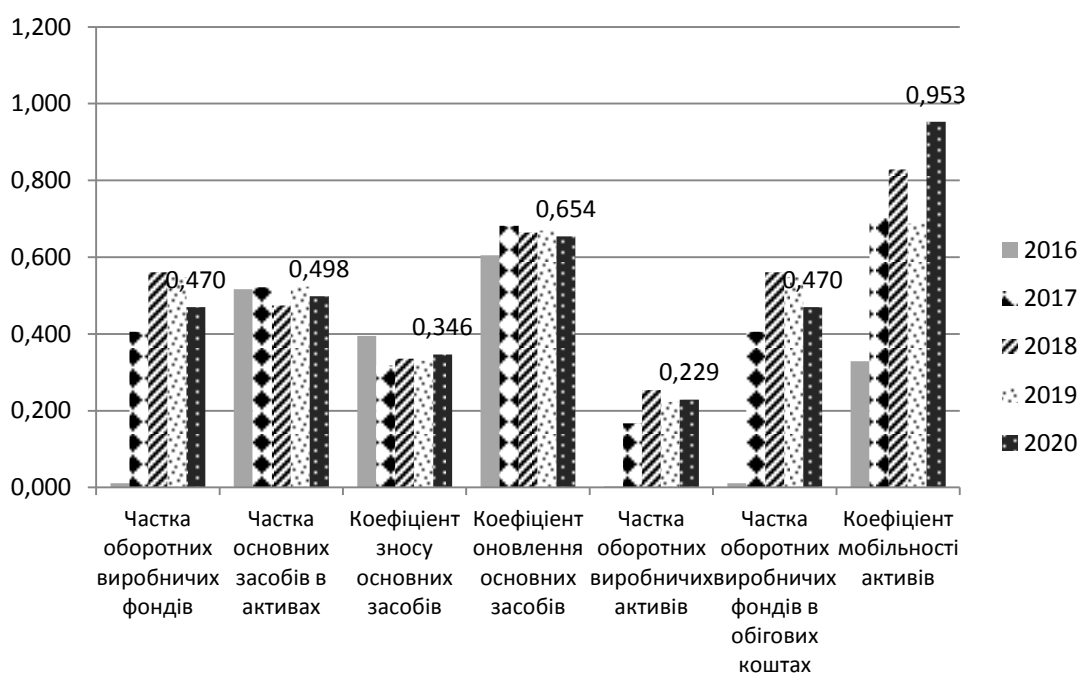

Рис. 2.2. Динаміка показників майнового стану СФГ «Іванково» за 2016-2020рр.

Ділова активність підприємства виявляється в динаміці її розвитку, досягненні нею цілей, які відображають натуральні та вартісні показники, в ефективному використанні економічного потенціалу, розширенні ринків збуту продукції (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6

Показники ділової активності СФГ «Іванково»

Показник	2016 р.	2017р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020 р. до 2016 р., (+,-)
Оборотність активів ресурсовіддача, коефіцієнт трансформації	0,633	0,507	0,483	0,464	0,414	73,37
Коефіцієнт оборотності обігових коштів	12,503	13,758	16,579	4,722	0,723	37,77
Період одного обороту обігових коштів	29	26	22	76	498	264,76
Коефіцієнт оборотності запасів	3,856	3,436	2,371	2,989	1,737	77,52
Період одного обороту запасів (днів)	93	105	152	120	207	129,00
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (обороту)	97,818	3,865	5,724	12,838	2,277	13,12
Період погашення дебіторської заборгованості (днів)	4	93	63	28	158	762,02
Період погашення кредиторської заборгованості (днів)	0,705	0,032	0,002	0,002	0,003	0,23
Період операційного циклу (днів)	33	70	83	69	95	208,97
Коефіцієнт оборотності власного капіталу (оборотність)	0,715	0,629	0,666	0,700	0,469	97,91

У 2016 році на одиницю обігових коштів припадало 12,5 грн. (рис.2.3), але за досліджені роки цей показник дещо зменшився на 62,3% і склав в 2020 році 0,723 грн. Фондовіддача характеризує рівень виробництва валової (товарної) продукції на одиницю оборотних активів, вона у 2020 році порівняно з 2016 р. зменшилась на 26,63%. Впродовж досліджених років СФГ «Іванково» було достатньо коштів для нормальної операційної і

фінансової діяльності. Період операційного та фінансового циклу збільшився в 2 рази, а період оборотності запасів збільшився на 29% складає в 2020 році 207 днів, що свідчить про погіршення ефективності використання оборотних коштів.

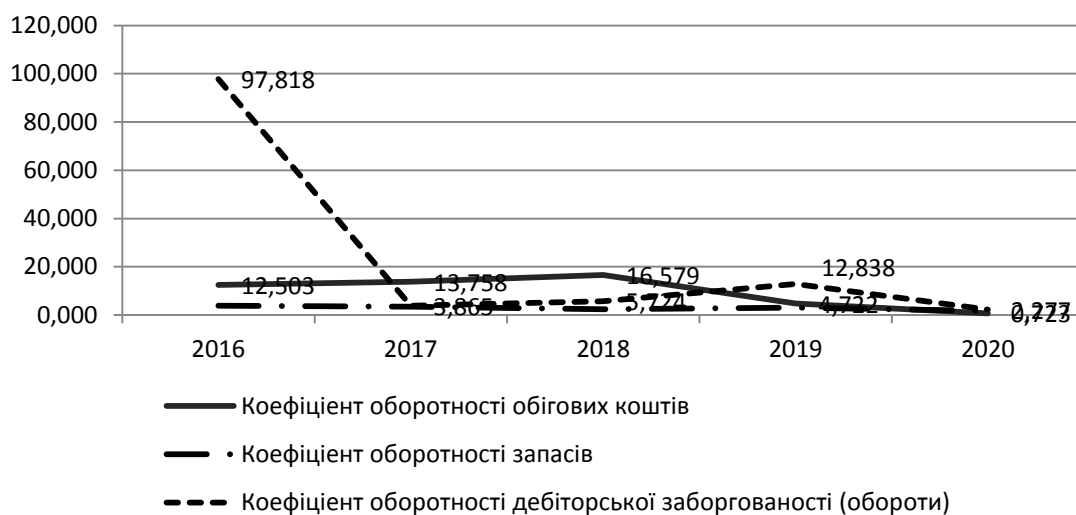

Рис. 2.3. Динаміка показників оборотності обігових коштів СФГ «Іванково» за 2016-2020рр.

Проведений аналіз складу оборотних коштів в СФГ «Іванково» показав, що в 2016-2020 роках сума оборотних активів зростає на 18034,1 тис.грн., або в 2,24 рази, грошові кошти зменшились на 69,92%. Величина запасів по підприємству зростає в 3 рази, в тому числі збільшились виробничі запаси на 10272,4 тис.грн., поточні біологічні активи – на 4082 тис.грн. або в 3,09 рази, готова продукція – на 10757,2 тис.грн. або в 5,8 раз.

Як бачимо, аналіз складу оборотних коштів в СФГ «Іванково» показав, що в 2016-2020 роках дебіторська заборгованість по розрахунках з бюджетом зменшилась на 441,6 тис.грн. або 84,45%.

Рівень рентабельності сільськогосподарського підприємства характеризує рівень прибутку на одиницю понесених витрат [42]. Рівень рентабельності СФГ «Іванково» збільшився на протязі 2016-2020 років, що наведено в додатку В.

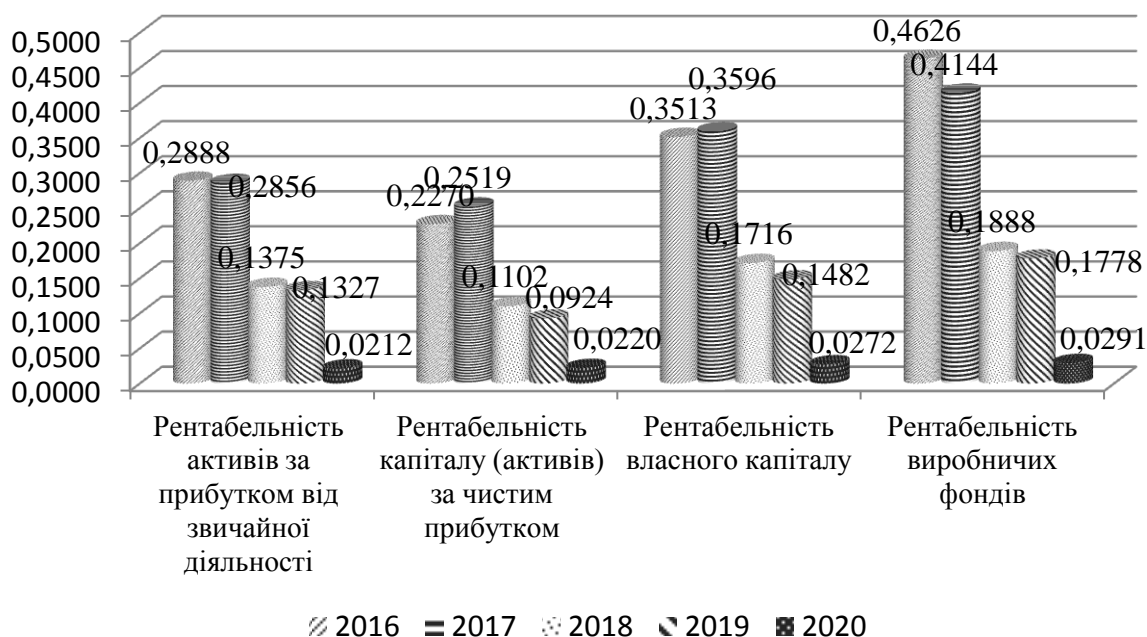

Рис. 2.4. Динаміка показників рентабельності СФГ «Іванково»

З рисунку 2.4 видно, що рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності та рентабельність капіталу (активів) за чистим прибутком знизилась відповідно на 0,1561 та 0,1347% пункти, рівень рентабельності власного капіталу став меншим на 0,2031 % пункт, рівень рентабельності виробничих фондів теж мав тенденцію до зниження. Але разом з цим рівень рентабельності реалізованої продукції за прибутком від реалізації у 2020 характеризується позитивно, він підвищився на 0,2855 % пункти. Коефіцієнт реінвестування збільшився на 33,74, що вказує на позитивну діяльність підприємства. Період окупності власного капіталу в звітному році підвищився на 4днів, а рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком знизилась на 0,2161 % пункти. Це свідчить про низьку ефективність діяльності підприємства. Отже, СФГ «Іванково» повинно підвищувати ефективність виробництва, при якій власними доходами не покриває витрати, а реалізована продукція приносить менше прибутку з кожної одиниці продукції. При проведенні оцінки фінансової стійкості підприємства поєднується застосування об'єктивного аналізу перспективної платоспроможності, а також величини та структури активів і пасивів

підприємства і визначення на цій основі його фінансових можливостей, стабільності й незалежності (табл. 2.7). З отриманих даних таблиці 2.7 можна зробити висновок, що його фінансова стійкість СФГ «Іванково» дещо погіршилась за період 2016 - 2020 рр. Про це свідчить збільшення активів, які фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань.

Таблиця 2.7

Динаміка фінансової стійкості СФГ «Іванково»

Показник	2016р.	2017 р.	2018р.	2019р.	2020р.	Відхилення 2020 р. до 2016 р. , (+,-)
Власні обігові кошти (робочий, функціону- ючий капітал)	13709,7	14629,1	19146,5	20257,7	22381,7	147,76
Коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами	2,772	3,640	3,204	3,794	2,787	136,83
Маневреність робочого капіталу	0,364	0,512	0,711	0,620	0,682	170,19
Маневреність власних обігових коштів	0,025	0,022	0,005	0,089	0,005	354,89
Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів	2,747	1,953	1,407	1,614	1,466	58,76
Коефіцієнт покриття запасів	1,981	1,382	0,976	0,924	1,105	46,63
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,822	0,794	0,801	0,896	0,777	108,96
Коефіцієнт фінансової залежності	1,216	1,259	1,249	1,116	1,286	91,78
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,510	0,358	0,395	0,378	0,396	74,21
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,027	0,086	0,095	0,047	0,152	172,47
Коефіцієнт фінансової стабільності (коефіцієнта фінансування)	35,646	10,691	9,473	20,248	5,583	56,80
Коефіцієнт фінансової стійкості	0,973	0,914	0,905	0,953	0,848	97,97

За період 2016-2020 рр. власні обігові кошти збільшилися на 47,76%. Коефіцієнт фінансової стійкості зменшився впродовж останніх років до 0,848, але підприємство працює більш менш стабільно і має стабільний дохід. Коефіцієнт фінансової залежності підвищився на 12,6%, що свідчить про наявність в підприємстві залучених або запозичених коштів в складі оборотних активів.

Аналіз показників фінансової стійкості свідчить, що коефіцієнт забезпечення оборотних активів власними коштами має тенденцію до зростання по підприємству в 2020 р. у порівнянні з 2016 р. Він збільшився на 36,83% і становив 2,787. Значення цих показників у динаміці збільшуються, що свідчить про фінансову стійкість і стабільність підприємства.

Такі показники в СВГ «Іванково» за даними 2020 року, як коефіцієнт фінансової незалежності – 0,777 (оптимальне значення $\geq 0,5$) та коефіцієнт залежності – 1,286 (оптимальне значення ≤ 2) з 2016 по 2020 р. відповідають нормативним значенням, але в динаміці спостерігається тенденція до їх зменшення на підприємстві, що говорить про потенційну загрозу фінансовій стійкості підприємства. При зростанні фінансової незалежності господарства зростає і питома вага власних коштів, за рахунок яких формується його капітал, а це призводить до зниження фінансової залежності [35, с.47].

Коефіцієнт концентрації позикового капіталу збільшився по підприємству у 2020 р. відносно значення 2016 р. на 82,9 % до рівня 0,375, що не відповідає граничному значенню (більше 0,5).

Власні обігові кошти в 2020 р. становили 22381,7 тис.грн., що більше на 47,46% ніж в 2016 році. Коефіцієнт фінансової стабільності (фінансування) зменшився на 43,2%, що свідчить про зниження рівня забезпеченості заборгованості власними коштами та характеризує незначне в 2020 р. (5,583) перевищення власних коштів над позиковими та говорить про зменшення про фінансової стійкості.

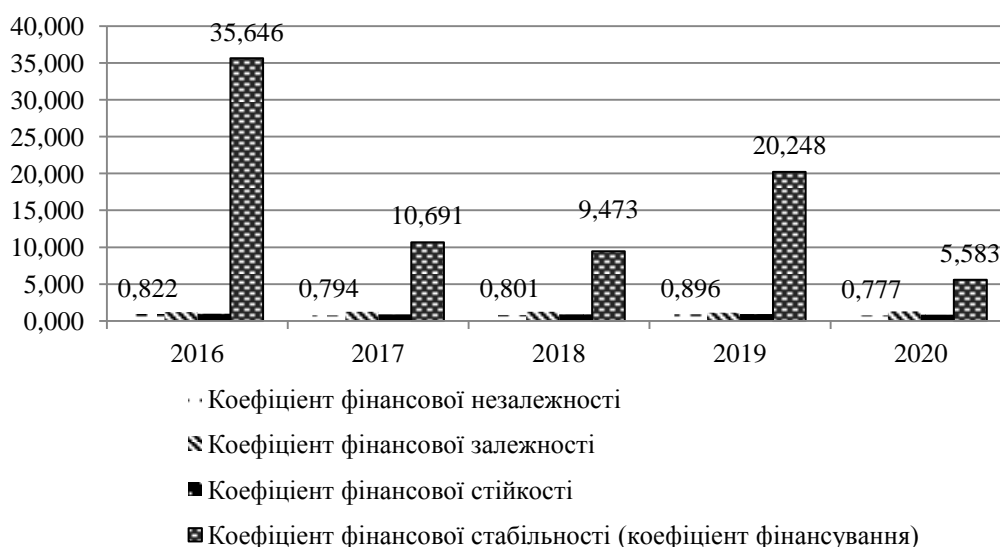

Рис. 2.5. Динаміка показників фінансової стійкості СФГ «Іванково» за 2016-2020 рр.

Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів на протязі дослідженого періоду зменшився на 41,24% і склав в звітному році 1,466, що є негативним для СФГ «Іванково». Так, оскільки запаси мають найменшу ліквідність у складі оборотних активів, були забезпечені довгостроковими стабільними джерелами фінансування. Маневреність робочого капіталу у 2020 році збільшилась на 70,19%, а маневреність власних обігових коштів збільшилась в 3,5 рази, що характеризує збільшення частки власного капіталу, які призвели до прискорення оборотності обігових коштів.

Таким чином, можна зробити висновок, що зміна частки запасів у 2020 році було викликано збільшенням запасів, які призвели до уповільнення оборотності обігових коштів в умовах інфляції – до залучення дорогих кредитів, що зменшило платоспроможність підприємства. Коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами запасів на протязі досліджених років став менше на 41,24%. Але, запаси мають найменшу ліквідність у складі оборотних активів, вони недостатньо забезпечені довгостроковими стабільними джерелами фінансування.

2.3. Аналіз ліквідності, платіжних засобів і поточних зобов'язань СФГ «Іванково»

Ліквідність підприємства являє собою здатність швидко продати активи й одержати гроші для оплати своїх зобов'язань. Аналіз ліквідності господарства характеризує певним чином співвідношення суми його високоліквідних активів (грошових коштів, ринкових цінних паперів, дебіторської заборгованості) і короткострокових заборгованостей [83, с.367].

Наведемо розрахунки та характеристику показників ліквідності (платоспроможності) СФГ «Іванково за 2016- 2020 роки у таблиці 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка ліквідності (платоспроможності) СФГ «Іванково»

Показник	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020 р.	2020р. до 2016 р., +/-
Коефіцієнт поточної ліквідності(коефіцієнт покриття)	1,359	4,823	4,745	8,657	3,212	1,853
Коефіцієнт швидкої ліквідності	1,344	2,866	2,084	3,912	1,704	0,360
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,064	0,084	0,018	0,683	0,010	-0,054
Співвідношення короткострокової дебіт. та кред. заборгованості	0,140	7,994	142,432	157,204	283,232	283,092

Результати аналізу фінансових показників досліджуваного підприємства за період 2016 - 2020рр. дозволили розрахувати показники платоспроможності (ліквідності) станом за кожний період дослідження. Коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства за результатами 2020 р. у порівнянні з 2016 р. зменшився на 0,054 і становив 0,01. Це свідчить, що

підприємства здатні в мінімальний термін оплатити 1 % короткострокової заборгованості за кошти абсолютно ліквідних засобів, тобто грошових коштів.

За розрахунками таблиці можна зробити висновок, що коефіцієнт швидкої ліквідності в 2020 р. по підприємству збільшився в порівнянні з 2016 р. на 0,36 і становив 1,704. Це значить, що 100 % поточних зобов'язань можуть бути погашені за кошти абсолютно ліквідних та швидко реалізованих активів. Коефіцієнт загальної ліквідності в цілому по підприємству в 2020 р. у порівнянні з 2016 р. збільшився на 1,853 і становив 3,212.

Отже, якщо оборотні кошти СФГ «Іванково» перевищують його короткострокову (поточну) заборгованість, тоді вважається достатнім суми обігового капіталу для 100% покриття поточних зобов'язань господарства. Але для забезпечення відповідного високого рівня кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства достатнім нормативним значенням ліквідних коштів є 1,5. Якщо коефіцієнт абсолютної ліквідності менше 1, тоді підприємство вважається некредитоспроможним.

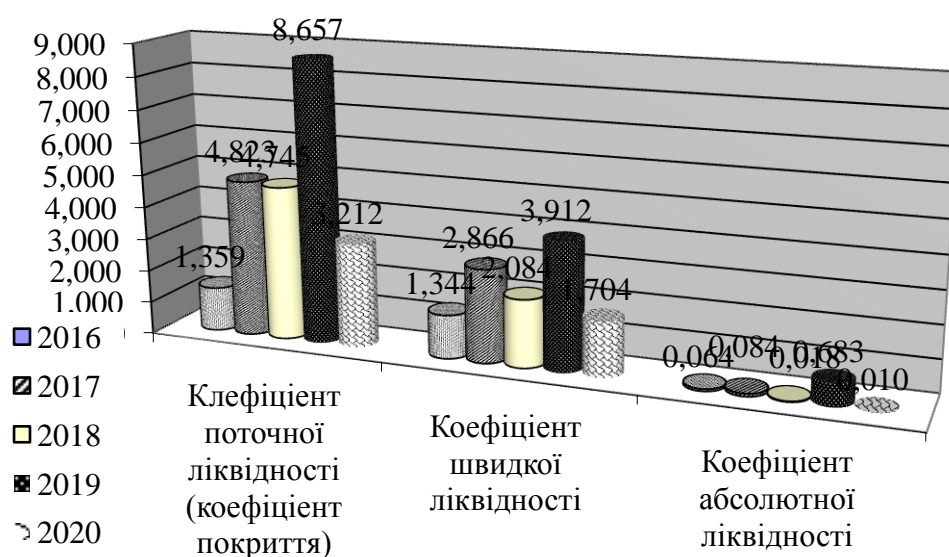

Рис. 2.6. Динаміка показників платоспроможності в СФГ «Іванково»

Значення коефіцієнтів абсолютної ліквідності та швидкої ліквідності станом на кінець 2020 року значно менше їх граничного рівня на підприємстві. Коефіцієнт абсолютної ліквідності підприємства за результатами 2020 р. порівняно з 2016 р. зменшився на 0,054 і становив 0,01. Це свідчить, що господарство СФГ «Іванково» здатне в мінімальний термін оплатити тільки 1 % короткострокової заборгованості за кошти абсолютно ліквідних засобів, тобто грошових коштів і їх еквівалентів (фінансових інвестицій) [48, с.322].

Таким чином, поточна платоспроможність на підприємстві значним чином впливає на визначення рівня кредитоспроможності [29]. Вона має тенденцію до зростання, крім абсолютної (грошової) платоспроможності, і свідчить, що СФГ «Іванково» знизило свою спроможність ліквідувати короткострокову заборгованість та розрахуватись з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного місяця. Це також пояснюється тим, що в підприємстві немає достатньо грошових активів для погашення поточних короткострокових зобов'язань, а власних грошових коштів для цього на підприємстві недостатньо [64,82].

Аналіз динаміки короткострокових (поточних) зобов'язань в СФГ «Іванково», наведений в таблиці 2.10 свідчить про значне збільшення короткострокових кредитів господарства в 2020 році на 8316,8 тис.грн. порівняно з 2016 роком.

Проте кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги в дослідженому періоді має тенденцію до збільшення на 29,8%, заборгованість з бюджетом зросла на 14,49%, а з оплати праці – на 42,16%. Суттєве збільшення простежується за короткостроковими кредитами, а саме на 8216,8 тис.грн. Також в звітному році збільшилась сума інших поточних зобов'язань на 1232,0 тис.грн., але в порівнянні з 2019 роком вона зменшилась на 1352,8 тис.грн.

Таблиця 2. 9

Динаміка короткострокових (поточних) зобов'язань в СФГ «Іванково»

Види джерел формування майна	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	Відношення 2020 р. до 2016р.,%
Поточні зобов'язання - всього	754,8	3826,3	5113,1	2645,8	10116,9	1340,34
в тому числі: короткострокові кредити	592,0	2514,8	4490,9	-	8808,8	1487,97
кредиторська заборогованість за товари, роботи, послуги	30,2	756,6	18,5	22,5	39,2	129,80
- з бюджетом	6,9	16,1	7,2	-	7,9	114,49
- зі страхування	5,3	11,3	-	-	-	-
- з оплати праці	20,4	39,9	44,9	38,5	29,0	142,16
- інші поточні зобов'язання	0,0	488,2	551,6	2584,8	1232,0	-

Аналіз динаміки складу джерел формування фінансових ресурсів в СФГ «Іванково» говорить про їх зростання на 140,77%. Так темпи приросту власного капіталу склали 227,64 %, в тому числі за рахунок збільшення нерозподіленого прибутку, який став більшим в 4,7 рази.

У складі позикового капіталу господарства найбільша частка належить довгостроковим зобов'язанням, темпи зростання якого склали в 2020 році 301,44%. Короткострокові (поточні) зобов'язання також мають тенденцію до збільшення вартість яких склала 10116,9 тис. в звітному році.

Таблиця 2. 10

Динаміка складу джерел формування фінансових ресурсів
в СФГ «Іванково»

Види джерел формування майна	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	Відношення, 2020 р. до 2016р.%
Джерела формування - всього	27660,4	44733,1	53547,5	56217,2	66597,9	240,77
Власний капітал у т.ч.:	22740,4	35526,1	42887,0	50358,3	51767,2	227,64
- статутний (пайовий) капітал	-	10,0	10,0	20,0	20,0	-
- додатковий капітал	246	246,0	246,0	246,0	246,0	100,00
- резервний капітал	14723,8	14723,8	14723,8	14723,8	14723,8	100,00
- нерозподілений прибуток	7770,6	20546,3	27907,2	35368,7	36777,4	473,29
Позиковий капітал – всього, в тому числі:	5674,8	13032,7	15773,6	8504,5	24947,6	439,62
- короткострокові (поточні) зобов'язання	754,8	3826,3	5113,1	2645,8	10116,9	1340,34
- довгострокові зобов'язання	4920,0	9206,4	10660,5	5858,7	14830,7	301,44

На підставі використаних даних фінансової звітності ф.1 «Баланс» підприємства СФГ «Іванково» проведемо аналіз абсолютної (грошової) платоспроможності підприємства за допомогою показників наведених в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Абсолютна (грошова) платоспроможність підприємства за 2016-2020рр.

Показник	Сума за рік, тис.грн.					В середньому за 5 р.
	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020р.	
Засоби платежу						
Грошові кошти в національній валюті	344,4	319,5	92,0	1806,0	103,4	1461,6
Всього	344,4	319,5	92,0	1806,0	103,4	1461,6
Платіжні зобов'язання						
Короткострокова заборгованість	754,8	3826,3	5113,1	2645,8	10116,9	1340,34
Всього	754,8	3826,3	5113,1	2645,8	10116,9	1340,34
Коефіцієнт грошової платоспроможності	0,017	0,008	0,007	0,003	0,001	-0,016

З наведених даних таблиці 2.11 бачимо, що в 2020 рр. підприємство СФГ «Іванково» мало більше заборгованості по кредитах, тому коефіцієнт грошової платоспроможності за 2016-2020 роки зменшився на 0,016. У 2016 р. даний коефіцієнт становив 0,017, тоді як в 2020 р. – 0,001. В середньому підприємство було здатне погасити за рахунок наявних залишків найбільш ліквідних активів лише 10% своєї заборгованості за короткостроковими кредитами.

Співвідношення розділів пасиву в СФГ «Іванково» також можна назвати оптимальним для сільськогосподарського підприємства. В господарстві частка власного капіталу в 2016 р. склала 82,2%, в 2020 р. – 77,7%, що дещо менше на 4,5 процентних пунктів.

Позикові засоби підприємства представлені довгостроковими й короткостроковими кредитами, кредиторською заборгованістю. Наявність у структурі позикового капіталу банківських запозичень може свідчити про залежність підприємства від зовнішніх джерел фінансування [61, с.389].

У структурі короткострокових позикових засобів переважає кредиторська заборгованість, яка має високі темпи росту. Вона є більш дешевим джерелом залучення засобів у порівнянні з позиками й кредитами. Це є позитивним моментом для підприємства, тому що скорочуються його витрати, пов'язані з обслуговуванням кредитів і позик. Визначимо в таблиці 2.12 ступінь платоспроможності господарства СФГ «Іванково»

Таблиця 2.12

Аналіз та визначення ступеню неплатоспроможності СФГ «Іванково»

Показник	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.
Поточна платоспроможність	-410,4 Пп < 0	-3506,8 Пп < 0	-3506,8 Пп < 0	-3506,8 Пп < 0	-3506,8 Пп < 0
Коефіцієнт забезпечення	0,66 Кз > 0,1	0,50 Кз > 0,1	0,56 Кз > 0,1	0,74 Кз > 0,1	0,54 Кз > 0,1
Коефіцієнт покриття	19,16 Кп > 1,5	4,82 Кп > 1,5	4,74 Кп > 1,5	8,66 Кп > 1,5	3,21 Кп > 1,5
Чистий прибуток	7988,1 ЧП > 0	12775,7 ЧП > 0	7360,9 ЧП > 0	7462,2 ЧП > 0	1408,7 ЧП > 0

Проаналізувавши рівень фінансового стану, а також платоспроможності, ліквідності й кредитоспроможності СФГ «Іванково» можемо виділити наступні проблеми фінансового стану господарства: низькі показники платоспроможності, ліквідності; зниження показників рентабельності й ділової активності; наявність поточної неплатоспроможності (протягом 2016-2020рр. (Пп < 0; Кз > 0,1; Кп > 1,5; ЧП > 0) і кризової фінансової стійкості.

Одним з основних методів покращення кредитоспроможності і платоспроможності підприємства є збільшення виробництва продукції та залучення коштів, тому що за рахунок збільшення обсягу продажів можливе покращення платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності, чистого прибутку, а, відповідно як наслідок, до підвищення рівня кредитоспроможності і фінансового стану господарства в цілому.

Висновки до розділу 2

1. Дослідивши організаційно-економічну характеристику СФГ «Іванково» відзначено, що земельних угідь всього на підприємстві в 2016 році складає 446,86 га, в 2020 р. вона збільшилась на 26,68 га тобто земельна площа господарства має тенденцію до зростання на 5,97%. Середньорічна вартість основних і оборотних фондів СФГ «Іванково» підвищилась відповідно на 75,7% і 68,3%. Показник фондозабезпеченості в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь збільшився на 65,7%, причому фондоозброєність праці в розрахунку на 1 середньорічного працівника зросла на 55,1%. Разом з тим, фондомісткість на 100 грн. валової продукції підвищилась протягом 2016-2020 рр. на 133,1%. Динаміка трудових ресурсів СФГ «Іванково» свідчить про зменшення кількості працівників в рослинництві та зростання їх у господарстві на 2 особи, що пов'язано з трудомісткістю праці в рослинництві. Прямі затрати праці в 2020 році також збільшились, порівняно з 2016 роком в 5,9 раз або на 4277,2 тис.грн. В зв'язку з тим, що виробництво валової продукції в 2020 році скоротилось на 24,6% порівняно з 2016 роком і припадає в 2020 році 4097,92 тис.грн. в розрахунку на 100 с/г угідь, що менше на 28,9% ніж в 2016 р. Рівень рентабельності СФГ «Іванково» також має тенденцію до зниження, він став меншим на 0,4616,9 % пункти, на 1 працівника припадає 1141,48 тис.грн. валової продукції, це менше на 33,5% порівняно з 2016 роком. Вартість реалізованої продукції зменшилась у 2020 році порівняно з 2016 роком на 157,8 тис.грн, в тому числі за рахунок кукурудзи на 501 тис. грн. та соняшника на 3675,8 тис.грн., зернових та зернобобових на 4276,1 тис.грн. Одночасно відбулось збільшення вирощування таких сільськогосподарських культур: ячміню на 2769,5 тис.грн., озимої пшениці на 2326,9 тис.грн., виробництво зернобобових сушених зросло на 671,2 тис.грн. В структурі товарної продукції найбільша питома вага в 2020 році належить озимій пшениці 41,19%.

2. Аналіз показників фінансового стану СФГ «Іванково» за 2016-2020 роки свідчить, що частка обігових коштів у виробничій сфері збільшилась на

38,16% , що помітно вплинуло на ефективність діяльності підприємства в цілому. Обсяги реалізації продукції також впливають на швидкість обертання капіталу. Знизився незначно тільки коефіцієнт оновлення основних засобів на 0,01% і коефіцієнт мобільності активів на 5,76%. В 2016 році на одиницю обігових коштів припадало 2,65 грн інвестованих, але за останні роки цей показник дещо збільшився до 8,5 грн. Фондовіддача у 2020 році о в порівнянні з 2016 роком збільшилась в 3,2 рази. Фондовіддача характеризує рівень виробництва валової (товарної) продукції на одиницю оборотних активів. Протягом останніх років СФГ «Іванково» було достатньо коштів для нормальної операційної і фінансової діяльності. Період операційного та фінансового циклу збільшився на 15 днів, а оборотність виробничих фондів прискорила і складає в 2020 році 53 днів, що свідчить про покращення ефективності використання оборотних коштів. Проведений аналіз показників наявності та стану оборотних активів господарства показав, що станом на 2020 р. вартість виробничих запасів зросла на 17806 тис.грн. Але всього в 2020 році оборотних активів стало більше на 139138 тис.грн. Частка оборотних коштів, яка знаходиться в готовій продукції, стала більше на 21597 тис.грн., дебіторська заборгованість за товари (послуги) збільшилась на 31148 тис.грн. Грошових коштів на підприємстві стало менше на 215 тис.грн. В цілому СФГ «Іванково» має здатність розрахуватись з кредиторами за рахунок дебіторів протягом 1 року.

3. Фінансова стійкість СФГ «Іванково» дещо погіршилась за період 2016 - 2020 рр. Про це свідчить збільшення активів, які фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Власні обігові кошти на протязі останніх років збільшились на 43,05%. Коефіцієнт фінансової стабільності практично не змінився впродовж останніх років, а підприємство працює більш менш стабільно і має стабільний дохід. Коефіцієнт фінансової залежності підвищився на 12,6%, що свідчить про наявність в підприємстві залучених або запозичених коштів в складі оборотних активів. Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності та рентабельність капіталу

знизилась на 0,09%, а рентабельність реалізованої продукції за прибутком від реалізації у 2020 майже залишилась без змін. Коефіцієнт стійкості економічного зростання дещо збільшився. Це вказує на позитивну діяльність підприємства. Період окупності власного капіталу в звітному році підвищився на 9днів, а рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком знизилась на 0,3554.

4. Підприємство СФГ «Іванково» в 2020 році має більше заборгованості по кредитах, тому коефіцієнт грошової платоспроможності за 2016-2020 роки зменшився до 0,001. У 2016 р. даний коефіцієнт становив 0,017, тоді як в 2020 р. – 0,001. В середньому підприємство було здатне погасити за рахунок наявних залишків найбільш ліквідних активів лише 10% своєї заборгованості за короткостроковими кредитами. В 2020 рр. підприємство СФГ «Іванково» мало більше заборгованості по кредитах, тому коефіцієнт грошової платоспроможності за 2016-2020 роки зменшився на 0,016. В середньому підприємство було здатне погасити за рахунок наявних залишків найбільш ліквідних активів лише 10% своєї заборгованості за короткостроковими кредитами. Недостатність високоліквідних засобів підприємства призвела до того, що значний обсяг строкових зобов'язань виявився покритим активами з відносно невисокою оборотністю – дебіторської заборгованістю та запасами.

Проаналізувавши рівень фінансового стану, а також платоспроможності, ліквідності й кредитоспроможності СФГ «Іванково» можемо виділити наступні проблеми фінансового стану господарства: низькі показники платоспроможності і ліквідності; зниження показників рентабельності й ділової активності; наявність поточної неплатоспроможності (протягом 2016-2020рр. ($Пп < 0$; $Кз > 0,1$; $Кп > 1,5$; $ЧП > 0$) і кризової фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЮ ТА ПЛАТОСПРОМОЖНІСТЮ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Шляхи вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства

В літературних джерелах фінансове управління кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства найчастіше зводять до покращення його фінансового стану. Національний банк України в Положенні «Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» №23 від 25 січня 2012 р., затвердженому відповідно до Постанови НБУ, розробив методику аналізу фінансового стану позичальника, яка повинна була обов'язково враховуватися банківськими установами [73].

Слід погодитись з думкою окремих вчених, що управління кредитоспроможністю підприємства прямо пропорційно взаємопов'язана з сукупними характеристиками, що можуть розкрити рівні його забезпеченості «фінансовими ресурсами, необхідними для ефективного функціонування, ефективністю використання власних і залучених ресурсів, фінансово-господарськими зв'язками з іншими суб'єктами господарської діяльності, платоспроможністю, прибутковістю, фінансовою стабільністю і діловою активністю» [34, с. 159].

В процесі фінансового управління кредитоспроможністю позичальника варто здійснювати перерахунок груп показників у рейтингове число, яке визначається шляхом порівняння показників діяльності підприємства з їх нормативними значеннями, на основі чого присвоювалася певна сума балів для кожного з показників. Залежно від рівня фінансового стану позичальника за загальною сукупністю балів йому присвоювався один із п'яти класів [21, с. 314].

Однак об'єднання українських банків (за рекомендаціями НБУ) в єдиний рейтинг різноманітних кількісних та якісних показників породжувало значний суб'єктивізм. Так, деякі банки розробили і використовували методику визначення кредитоспроможності позичальника на підставі кількісного та якісного оцінювання і аналізу фінансових ризиків та фінансового стану суб'єктів господарювання. До кількісних показників належали: кредитна історія клієнта, умови діючої кредитної угоди, ефективність управління позичальника, вплив галузевих та географічних факторів, оцінка ділових якостей керівництва позичальника та інша інформація [64,с.205].

Інші банківські установи для визначення рівня кредитоспроможності певного позичальника використовували такі методи фінансового управління станом позичальника, які включають: загальну характеристику позичальника; аналіз показників фінансового стану позичальника; кредитну історію; наявність забезпечення й оцінку якості застави; аналіз ефективності комерційної угоди, що кредитується.

Так, наприклад методика проведення оцінки фінансового стану позичальників одним із комерційних банків включає: визначення показників фінансового стану підприємства; рентабельності і достатності капіталу; оборотів по рахунках; вплив об'єктивних факторів діяльності клієнтів; додаткові фактори; кредитну історію. Особливістю даної методики було врахування об'єктивних та додаткових факторів діяльності підприємства, таких як специфіка діяльності, наявність нерухомості, характер зв'язків із контрагентами, наявність постійної валютної виручки, участь у спільних програмах, наявність державної підтримки [24, с.729].

Визначення кредитоспроможності за методиками комерційних банків засвідчило, що:

- банки не тільки самостійно вибирали систему показників та вели довірливу градацію балів відповідно до кожного класу;
- відбувалось присвоєння одному й тому ж позичальнику завищеного класу, що вказувало на незадовільний фінансовий стан позичальника;

– класи одних і тих самих позичальників в різних банківських установах відрізнялися.

Результати оцінювання кредитоспроможності за даною методикою не давали об'єктивної інформації для прийняття обґрунтованих фінансових рішень. Часто банки присвоювали однакові класи позичальникам кардинально протилежні значення того чи іншого фінансового показника. Таким чином виникали все частіше проблемні кредити в портфелях українських банківських установ [62, с.391].

Також для вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю було прийнято «Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями», затверджене Постановою Правління НБУ від 25.01.2012р. № 23 [74]. Цим документом запроваджено систему рейтингової оцінки кредитоспроможності позичальників – юридичних осіб, яка базується на українських галузевих дискримінантних показниках розроблених професором Терещенко О.О. [86, с. 27]. Слід погодитися з його думкою, що типовими недоліками в оцінці кредитоспроможності на основі «Положення про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих втрат за кредитними операціями банків» [73,74] є такі:

- ігнорування галузевої специфікації позичальника;
- неоднозначність оптимальних меж за окремими показниками;
- відсутність практичного обґрунтування оптимальних значень фінансових коефіцієнтів;
- суб'єктивна оцінка якісних показників, за якими враховується вагомість їх впливу на загальний результат проведених досліджень;
- відсутність єдиного класифікатора кредитоспроможності та надійності підприємств;
- внутрішні методики (оціночні коефіцієнти) не здатні врахувати всі критерії фінансових параметрів, щодо впливу кредитного ризику [78, с.33].

Перевагою даної методики, на нашу думку, є те, що в ній чітко охарактеризовано класи кредитоспроможності підприємства, що сприяє прийняттю ефективних управлінських рішень. Відповідне «Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями» [69] нівелює недоліки попереднього Положення, у результаті чого дає можливість урахувати сферу господарської діяльності підприємства, його розмір та особливості побудови вітчизняних форм звітності; дає можливість присвоєння однакового класу позичальникам з однаковими показниками звітності незалежно від банку та регіону його розташування; враховує показник ризику кредиту.

В результаті проведеного порівняльного аналізу оцінки кредитоспроможності підприємства, на нашу думку, можна виділити такі недоліки в управлінні кредитоспроможністю на основі «Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями» [69]:

- не визначено чіткої характеристики класу позичальника (на основі цього не можна зробити однозначного висновку щодо рівня кредитоспроможності підприємства);

- деякі індикатори під час визначення інтегрального показника сприяють завищенню показника, що не завжди є обґрунтованим;

- не враховуються якісні критерії та фактори діяльності підприємства.

В Україні немає єдиної стандартизованої методики оцінки кредитоспроможності і причинами цього, як зазначають окремі вчені є: історично сформовані практичні підходи до оцінки кредитоспроможності позичальника та особливості індивідуальної культури кредитування; консервативність поглядів вітчизняних банків щодо вибору інструментарію оцінки кредитоспроможності позичальника; недостатність кваліфікованого персоналу банків, здатного ефективно впровадити в бізнес-процеси банку сучасні методи та моделі оцінки кредитоспроможності позичальників;

недосконалість законодавчої нормативної бази, яка змушує банки довільно вибирати порівняльні величини фінансових показників у відповідних видах діяльності, визначати сукупність таких показників [56, с. 147]. Однак, цілком слушним є запропонований Виговським В.Г. і Саухом І.В. порядок визначення факторів впливу на управління платоспроможністю і кредитоспроможністю позичальника, який враховує вимоги щодо аналітичного забезпечення, який узагальнено та систематизовано на рисунку 3.1 [15].

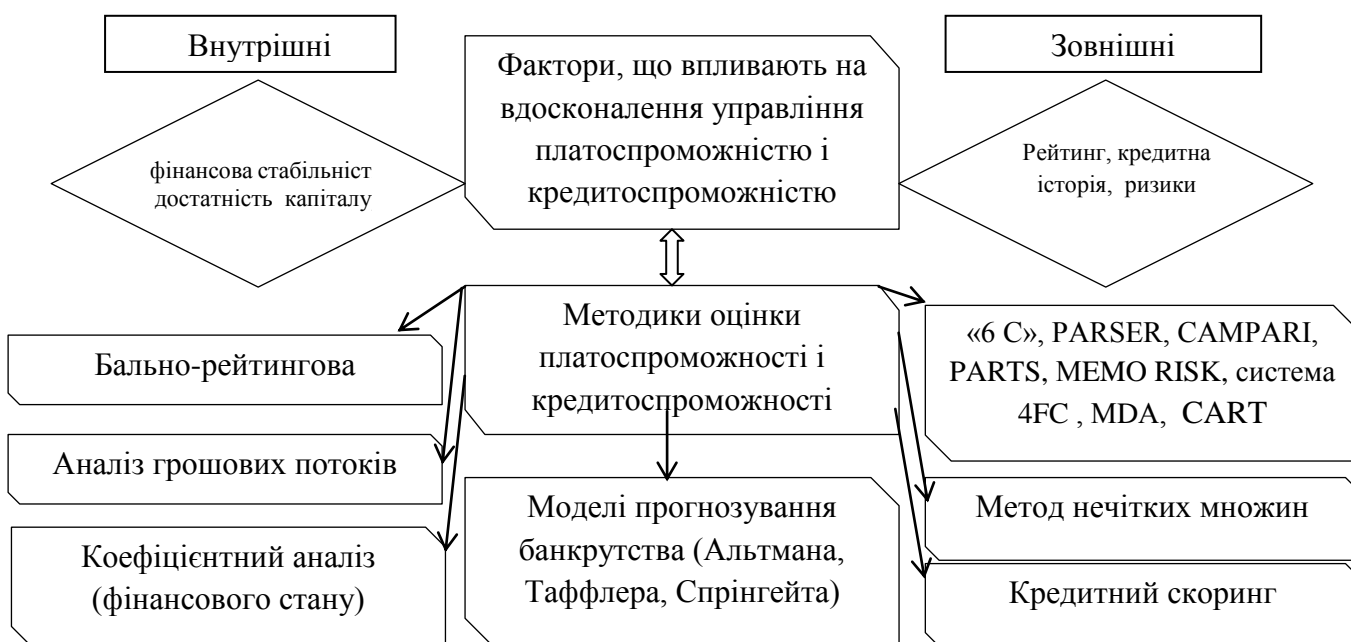

Рис. 3.1. Фактори, що впливають на вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства

Доволі часто в літературних джерелах удосконалення управління кредитоспроможністю і платоспроможністю сільськогосподарського підприємства пов'язане з покращенням показників його фінансового стану. Пропонуємо в цьому напрямку використовувати фінансові показники такої методики оцінки кредитоспроможності позичальника, за якою можливе визначення ступеня неплатоспроможності підприємства, наведеної в таблиці 3.1 [84, с. 167].

Таблиця 3.1.

Алгоритм визначення ступеню неплатоспроможності підприємства

Показники			Ступінь платоспроможності		
Назва	Нормативне значення	Порядок розрахунку	Поточна	Критична	Понад-критична
Поточна платоспроможність Pn	> 0	$\Phi.1 \text{ р.}1030 + \text{р.}1035 + \text{р.}1160 + \text{р.}1165\text{-ПЗ}$	$Pn < 0$	$Pn < 0$	$Pn < 0$
Коефіцієнт забезпечення $Kз$	0,1	$\frac{(П1-A1)}{A2}$	$Kз > 0,1$	$Kз < 0,1$	$Kз < 0,1$
Коефіцієнт покриття $Kп$	1,5	$\frac{A2}{ПЗ}$	$Kп > 1,5$	$Kп < 1,5$	$Kп < 1$
Чистий прибуток ЧП	> 0	$B\delta - B\epsilon$ або $\text{р.}2350 \text{ ф.}2$	> 0	> 0	< 0

Отже, управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарських підприємств потребує подальшого доопрацювання. Основними напрямками вдосконалення управління кредитоспроможністю та платоспроможністю сільськогосподарських підприємств, на нашу думку, є такі: обґрунтування порядку інтерпретації та визначення характеристики класів позичальників – юридичних осіб; упровадження методики оцінки якісних показників та переведення їх у кількісні еквіваленти в процесі визначення рівня кредитоспроможності підприємства; оптимізація окремих індикаторів, що використовуються для показників фінансового стану підприємств-позичальників.

Підсумовуючи вищесказане, пропонуємо відокремити наступні заходи спрямовані на вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства: підвищення рівня рентабельності і достатності капіталу, прискорення його оборотності та маневреності, підвищення показників фінансової стійкості, коефіцієнтів покриття, абсолютної ліквідності, оптимізація співвідношення власних і позикових коштів, структури активів і пасивів балансу підприємства.

3.2. Прогнозування балансу та фінансових результатів СФГ «Іванково»

При здійсненні розрахунків прогнозного балансу СФГ «Іванково» необхідно використати вихідні дані ф.1 «Баланс» і ф.2 «Звіт про фінансові результати». Але перед цим треба визначити середньорічний темп росту чистого доходу за 2016-2020 роки, який складає 1,115%. Таким чином слід запланувати, що у 2021р. чистий дохід (ЧД) зростатиме не менше, ніж на цю величину порівняно з 2016 роком, яка в 2021 році становитиме:

$$\text{ЧД} = 26517,7 * 1,115 = 29567,235 \text{ тис. грн.}$$

Темпи росту собівартості СФГ «Іванково» не повинні перевищувати цей показник, тому собівартість реалізованої продукції (Св) дорівнює:

$$\text{Св} = 20769,2 * 1,115 = 23157,66 \text{ тис. грн.}$$

Також аналогічно ми плануємо, що валюта балансу СФГ «Іванково» також зросте середнім темпом за останні п'ять років (1,262%). Її розрахунок проводимо шляхом множення середньорічної величини валюти балансу у 2020 році на цей темп приросту:

$$66597,9 * 1,0963 = 84059,532 \text{ тис. грн.}$$

Слід врахувати, що СФГ «Іванково» являється підприємством сільськогосподарського виробництва, тоді обираємо оптимальне співвідношення структури активів балансу господарства: необоротні активи (НА) - 60% , а обігові кошти (ОК) - 40%. Відповідно такі активи становитимуть в 2021 році такі значення:

$$\text{НА} = 84059,532 * 0,6 = 50435,719 \text{ тис. грн.}$$

$$\text{ОК} = 84059,532 * 0,4 = 33623,813 \text{ тис. грн.}$$

В складі оборотних активів необхідно, що середньорічна вартість запасів (СВз) у 2021 році зростає не більше, ніж темп росту планованого чистого доходу, розрахунок проведемо наступним чином:

$$\text{СВз} = 1,115 * 15264,0 = 17019,36 \text{ тис. грн.}$$

Для забезпечення нормальної фінансової стійкості підприємству необхідно, щоб власний капітал, плюс довгострокові зобов'язання покривали необоротні активи та запас, а значить в сумі вони становитимуть:

$$50435,719 + 170919,36 = 67455,079 \text{ тис. грн.}$$

Поточні зобов'язання слід сформуванати у величині:

$$33623,813 - 170919,36 = 16604,453 \text{ тис. грн.}$$

Тепер повернемося до активу балансу і обчислимо величину грошових коштів та їх еквівалентів(ГК), необхідну для забезпечення мінімального рівня абсолютної ліквідності :

$$\text{ГК} = 0,2 * 16604,453 = 3320,89 \text{ тис. грн.}$$

Звідси величина дебіторської заборгованості (Дз) складе:

$$\text{Дз} = 16604,53 - 3320,89 = 13283,562 \text{ тис. грн.}$$

Для визначення величини кредиторської заборгованості у складі поточних зобов'язань, обчислимо спочатку період обороту дебіторської заборгованості. У нашому випадку він становить 37 дні. Відповідно обсяг кредиторської заборгованості слід планувати так, щоб кошти від дебіторів надходили раніше, ніж потрібно буде сплачувати борги кредиторам, тобто період обороту кредиторської заборгованості має бути довшим, ніж у дебіторської [87, с.123]. При такому періоді обігу та собівартості необхідний обсяг кредиторської заборгованості становитиме 578,94 тис. грн. Звідси, величина короткострокових кредитів банків (ККб) у сумі поточних зобов'язань дорівнюватиме

$$\text{ККб} = \text{Св} - \text{Пз} = 16604,753 - 578,94 = 16025,81 \text{ тис. грн.}$$

При визначенні величини власного капіталу дотримуватимемося його частки хоча б 50% у загальній величині фінансових ресурсів господарства. Тоді вартість власних коштів (ВК) буде становити :

$$\text{ВК} = 84059,532 * 0,5 = 42029,77 \text{ тис. грн.}$$

Тоді потреба у довгострокових позиках становитиме

$$84059,532 - 42029,77 - 16604,753 = 25425,01 \text{ тис. грн.}$$

Отримані розрахунки прогнозного агрегованого балансу СФГ «Іванково» на 2021 рік занесемо в таблицю 3.3.

Таблиця 3.3

Прогнозний агрегований баланс СФГ «Іванково» на 2021 рік

Актив	На початок планового періоду	На кінець планового періоду	Пасив	На початок планового періоду	На кінець планового періоду
Необоротні активи	34099,3	50435,719	Власний капітал всього	51767,2	42029,766
Оборотні активи всього	32498,6	33623,813	Довгострокові зобов'язання	14830,7	25425,01
У тому числі:			Поточні зобов'язання всього	10116,9	16604,753
-запаси	15264,0	17019,36	У тому числі:		
-дебіторська заборгованість	1907,1	13283,562	-короткострокові кредити банків	8808,8	16025,81
-грошові кошти та їх еквіваленти	103,4	3320,9	- кредиторська заборгованість	1308,1	578,94
Баланс	66597,9	84059,532	Баланс	66597,9	84059,532

Після проведених розрахунків можна зробити наступні висновки: валюта балансу збільшиться на 17461,632 тис.грн. , тобто на 26,22 %. Ця зміна пояснюється збільшенням обсягу необоротних активів в структурі активу балансу та довгостроковими зобов'язаннями в пасивах. В плановому періоді обсяг дебіторської заборгованості збільшився до 16456,923 тис.грн.. В структурі пасивів підприємства спостерігається негативна тенденція. Обсяг власного капіталу зменшився на 9737,434 тис.грн., також зменшилась поточна кредиторська заборгованість з 1308,1 тис.грн. до 578,94 тис. грн., а обсяг довгострокових зобов'язань навпаки збільшився на 10594,313. Це означає, що підприємство збільшить фінансування своєї діяльності за рахунок запозичених джерел, що може вплинути на фінансову стійкість підприємства та інші показники фінансового стану підприємства. Для наглядного узагальнення отриманих результатів приведемо діаграму, яка демонструє динаміку окремих статей балансу СФГ «Іванково» (рисунок 3.2).

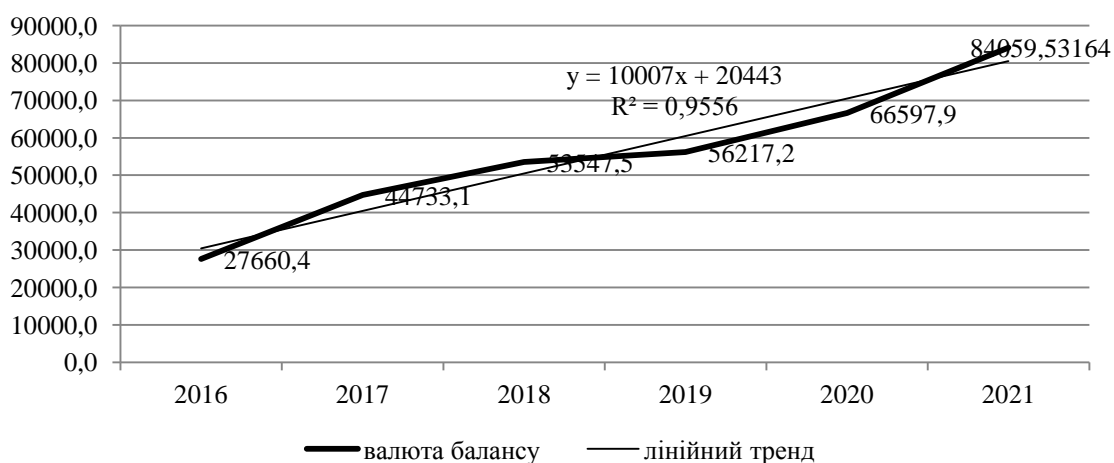

Рис. 3.2. Аналітичне вирівнювання валюти балансу СФГ «Іванково» в 2016-2021рр

З вищенаведеного рисунку та проведеного трендового аналізу можна стверджувати, що прослідковується позитивна тенденція до збільшення валюти балансу СФГ «Іванково» в прогностному періоді. Даний прогностний баланс забезпечуватиме не лише дотримання нормальної фінансової стійкості, а й виконання нормативів платоспроможності.

Таблиця 3.4

Формування прибутку СФГ «Іванково»

Показник	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Зміни 2020 р. до 2016 рр., %
Чистий дохід від реалізації продукції(товарів, послуг)	19247,5	25737,3	32256,0	37522,3	26517,7	137,8
Собівартість реалізованої продукції(товарів, послуг)	10831,7	11222,7	20981,4	27702,3	20769,2	191,7
Валовий прибуток	8415,8	14514,6	11274,6	9820,0	5748,5	68,3
Інші операційні доходи	15,9	10,2	-	-	-	-
Інші операційні витрати	20,3	1034,2	1312,2	-	-	-
Фінансові результати від операційної діяльності	7988,1	12775,7	7360,9	7462,2	1408,7	17,6
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування - прибуток	7988,1	12775,7	7360,9	7462,2	1408,7	17,6
Фінансові результати від звичайної діяльності : прибуток	7988,1	12775,7	7360,9	7462,2	1408,7	17,6
Чистий прибуток	7988,1	12775,7	7360,9	7462,2	1408,7	17,6

На основі розрахованих темпів росту виручки від реалізації продукції та собівартості продукції розрахуємо прогнозний звіт про фінансові результати СФГ «Іванково» (табл.3.5).

Таблиця 3.5

Прогнозні фінансові результати СФГ «Іванково» на 2021 рік

Стаття	Прогнозний період	Звітний період	Зміни (+,-), тис.грн.
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції	29567,235	26517,7	3049,535
Собівартість реалізованої продукції	(23157,66)	(20769,2)	-2388,46
Валовий прибуток	6409,6	5748,5	661,1
Фінансові результати від операційної діяльності	1570,9	1408,7	162,2
Фінансові результати від звичайної діяльності	1570,9	1408,7	162,2
Фінансові результати до оподаткування	1570,9	1408,7	162,2
Чистий прибуток	1570,9	1408,7	162,2

Отримані результати розраховані на основі середньгеометричного приросту чистого доходу від реалізації та собівартості реалізованої продукції відобразимо на рисунку 3.3.

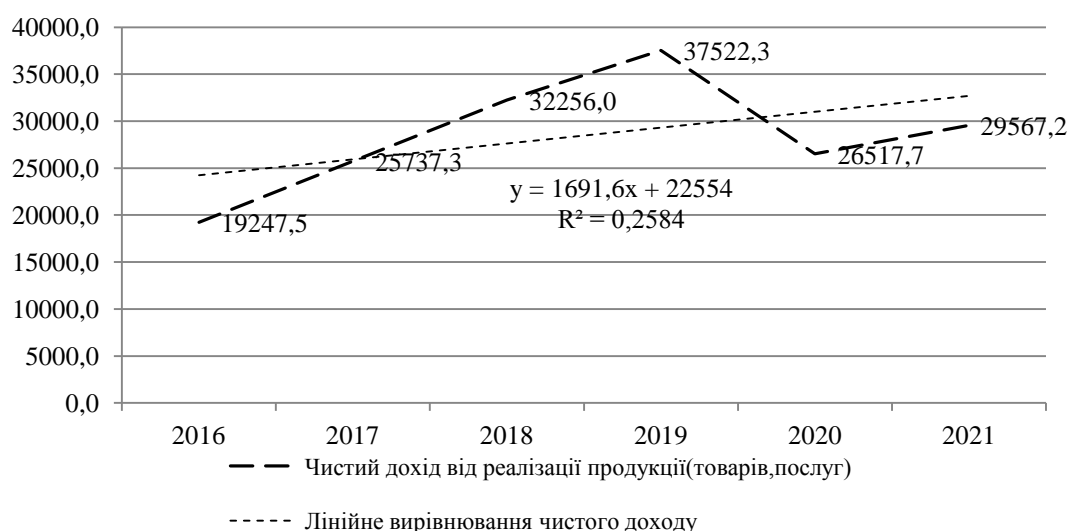

Рис.3.3 Трендовий аналіз чистого доходу від реалізації продукції в СФГ «Іванково» за 2016-2021 рр.

В результаті побудови аналітичного тренду чистого доходу від реалізації СФГ «Іванково» за 2016-2020 рр. отримано рівняння лінійної залежності $y=1691,6+22554x$, при коефіцієнті детермінації регресійної моделі становить $R^2=0,2584$, і відповідно $R= \sqrt{0,2584} = 0,5083$, що вказує на середній рівень зв'язку між аналізованими значеннями. Таким чином, існує висока вірогідність, що в СФГ «Іванково» на плановий період 2021 р. прогноз чистого доходу складе 29567,2 тис.грн. В плановому 2021 р. в господарстві собівартість реалізованої продукції зменшиться і становитиме 2388,46 тис.грн. На основі таких планових показників цих статей валовий прибуток становитиме 6409,6 тис.грн, що на 661,1 тис.грн. більше ніж в 2020 році.

Графічну інтерпретацію кореляційно-регресійної моделі чистого прибутку СФГ «Іванково» за період 2016-2021рр.представимл на рисунку 3.4.

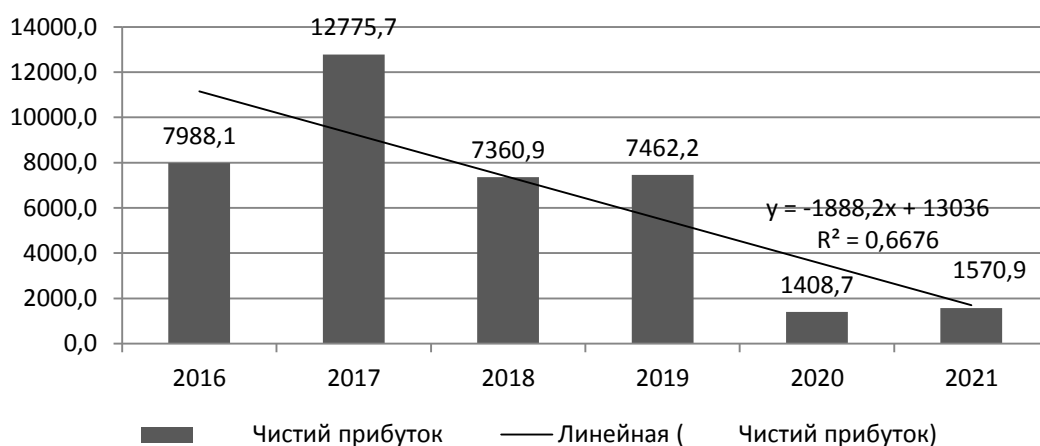

Рис. 3.4. Кореляційно-регресійна модель чистого прибутку СФГ «Іванково» за період 2016-2021рр.

Після проведених планових розрахунків СФГ «Іванково» в 2021 році отримає чистий прибуток, який складе 1570,9 тис.грн, що більше минулорічного показника на 162,2 тис.грн. Як видно з рисунку 3.4 за результатами кореляційної регресії аналітичне рівняння чистого прибутку СФГ «Іванково» за період 2016-2020 рр. має наступний вигляд $y = -1888,2x + 13036$, при $R^2 = 0,6676$, звідси коефіцієнт кореляції даної регресійної моделі становить $D=0,8171$, що вказує на досить щільний зв'язок та високу міру впливу між дослідженими показниками.

3.3. Оптимізаційне моделювання впливу факторів на підвищення платоспроможності та кредитоспроможності сільськогосподарського підприємства

При проведенні аналізу показників оцінки кредитоспроможності та платоспроможності СФГ «Іванково» протягом 2016-2020 років, наведеного в додатку Б, видно, що коефіцієнт покриття став дещо більшим на 1,853, коефіцієнт проміжної платоспроможності збільшився незначно на 0,36, рентабельність продажу за фінансовими результатами від операційної діяльності знизився на 0,2161 п.п., рентабельність активів за чистим прибутком стала менше на 0,1561, а рівень фінансової незалежності зменшився на 0,05. За отриманими результатами оціночних критеріїв проведемо порівняльну аналітичну характеристику фактично отриманих і прогнозних значень з нормативними показниками, наведеними в таблиці 3.6.

Таблиця 3.6

Нормативні значення для визначення класу кредитоспроможності

Показники	Нормативні значення		
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності (K1)	Від 0,2	0,1-0,2	Менше 0,15
Коефіцієнт критичної оцінки (проміжний коефіцієнт покриття) (K2)	Від 0,8	0,5-0,8	0,5
Коефіцієнт поточної платоспроможності (K3)	Від 2,0	1,0-2,0	1,0
Коефіцієнт покриття-співвідношення власних і позикових коштів (K4)	Від 1,0	0,7-1,0	0,7
Рентабельність, % (K5)	Від 0,15	Менше 0,15	Нерентабельний
Клас позичальника (S)	1 клас	2 клас	3 клас

Таблиця 3.7

Аналіз показників платоспроможності для рейтингової оцінки
кредитоспроможності СФГ «Іванково»

Показники	2016	2017	2018	2019	2020	Клас
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (K1)	0,064	0,084	0,018	0,683	0,010	3
Коефіцієнт швидкої ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття) (K2)	1,344	2,866	2,084	3,912	1,704	1
Коефіцієнт поточної ліквідності (K3)	1,359	4,823	4,745	8,657	3,212	1
Коефіцієнт фінансової незалежності (співвідношення власних і позикових коштів) (K4)	0,822	0,794	0,801	0,896	0,777	2
Рентабельність, % (K5)	0,4150	0,4964	0,2282	0,1989	0,0531	2
Клас позичальника (S)	2	2	2	1	2	1,8

Відповідно до вагових коефіцієнтів формула багатофакторного рівняння економетричної моделі має наступний вигляд:

$$S = 0,11 * K1 + 0, + 0,05 * K2 + 0,42 * K3 + 0,21 * K4 + 0,21 * K5 \quad (3.1)$$

Якщо S від 1 до 1,05 - 1 клас кредитоспроможності (найбільш високий, за яким надається кредит).

S від 1,05 до 2,42 – 2 клас кредитоспроможності (середній).

S від 2,42 і більше – 3 клас кредитоспроможності (низький).

Отримане значення рейтингової оцінки свідчить про середній івень кредитоспроможності в СФГ «Іванково», оскільки його значення в межах 2 класу = 1,8.

З метою більш детального дослідження факторів, що впливають на платоспроможність і кредитоспроможність господарства проведемо їх аналіз на прикладі СФГ «Іванково» в таблиці 3.8 і 3.9.

Таблиця 3.8

Активи, що впливають на рівень платоспроможності СФГ «Іванково»

Показник	Середньорічна вартість активів / пасивів господарства, тис.грн.	Частка активів / пасивів господарства, %	Вагомий коефіцієнт
Грошові кошти та їх еквіваленти (X1)	954,7	1,5	0,015
Виробничі запаси, (X2)	13908,3	22,6	0,226
Готова продукція (X3)	11202,8	18,2	0,182
Біологічні активи (X4)	5518,15	8,99	0,0899
Дебіторська заборгованість (X5)	2220,3	3,6	0,036
Всього оборотних активів (Y_o)	27701,05	45,1	0,451
Необоротні активи (X6)	33706,5	54,9	0,549
Всього активів (Y)	61407,5	100	-

При використанні розрахункових значень вагомих вагомих коефіцієнтів, відображених в таблиці 3.8 побудуємо багатофакторне рівняння економетричної моделі залежності платоспроможності від вартості активів необхідних для поточного покриття боргових зобов'язань (Y) в СФГ «Іванково» :

$$Y_a = 0,451 * Y_o + 0,549 * X6 = 0,832 * X7 + 0,168 * X8 + 0,104 * X9 = 61407,5 \quad (3.2)$$

Наступне багатофакторне рівняння економетричної моделі платоспроможності при забезпеченості підприємства оборотними активами необхідних для сплати поточних боргових зобов'язань в СФГ «Іванково» матиме наступний вигляд:

$$Y_o = 0,015 * X1 + 0,226 * X2 + 0,182 * X3 + 0,0899 * X4 + 0,036 * X5 = 27701,05 \quad (3.4)$$

Таким чином, встановлено, що сума грошових коштів необхідна для забезпечення відновлення поточної платоспроможності і покриття боргових

зобов'язань в СФГ «Іванково» в 2021 рр. складатиме 61407,5 тис.грн, а при забезпеченості господарства оборотними активами для сплати боргових зобов'язань може бути використано 27701,05 тис.грн.

Таблиця 3.9

Пасиви, що впливають на рівень платоспроможності СФГ «Іванково»

Показники	Середньорічна вартість активів / пасивів господарства, тис.грн.	Частка активів / пасивів господарства, %	Вагомий коефіцієнт
Власний капітал (X7)	51062,5	83,2	0,832
Довгострокові зобов'язання (X8)	10344,7	16,85	0,168
Поточні (короткострокові) зобов'язання (X9)	6381,35	10,4	0,104
Короткострокові кредити банків (X10)	4404,4	7,17	0,072
Інші поточні зобов'язання (X11)	1908,4	3,11	0,031
Всього пасивів (Y _n)	61407,5	100	-

Виходячи з розрахунків, наведених в таблиці 3.9, отримаємо наступні рівняння економетричної моделі впливу пасивів на платоспроможність господарства СФГ «Іванково»:

$$Y_n = 0,832 * X7 + 0,168 * X8 + 0,104 * X9 = 61407,5 \quad (3.5)$$

$$\text{Якщо } X9 = 0,072 * X10 + 0,031 * X11 = 6381,35, \quad (3.6)$$

$$\text{тоді } Y_n = 0,832 * X7 + 0,168 * X8 + 0,072 * X10 + 0,031 * X11 = 61407,5 \quad (3.7)$$

Вважаємо доцільним застосування сучасного інструментарію економіко-математичного моделювання при дослідженні кореляційного впливу окремих факторів на кредитоспроможність та платоспроможність сільськогосподарського підприємства на підставі методології регресійного аналізу, що дозволить вивчити ступінь впливу та відповідної міри результуючих показників, які на них впливають.

Для сільськогосподарського підприємства цільова функція економічного моделювання коефіцієнтів покриття (поточної платоспроможності) і проміжного покриття (швидкої ліквідності) має наступний вигляд:

$$K_n \geq 2,0 ; K_{nn} \geq 1,0 \rightarrow \max, \quad (3.8)$$

$$K_{an} \geq 0,2-1,5 \rightarrow \max, \quad (3.9)$$

Здійснимо побудову кореляційно-регресійної моделі залежності кредитоспроможності господарства СФГ «Іванково» для дослідження їх впливу на показники платоспроможності, а саме коефіцієнти поточної платоспроможності та проміжний коефіцієнт покриття, використавши для розрахунків в програмному забезпеченні Microsoft Excel вихідні параметри представлені в таблиці 3.10.

Таблиця 3.10

Кореляційна залежність коефіцієнту покриття (загальної або поточної платоспроможності) та коефіцієнту проміжного покриття у розрахунках СФГ «Іванково»

Вихідні дані			Розрахункові елементи						
Роки	Коеф. покриття	Проміжний коефіцієнт покриття	X- X _{ср}	Y- Y _{ср}	(X-X _{ср})* *(Y-Y _{ср})	(X- X _{ср}) ²	(Y- Y _{ср}) ²	X ²	X*Y
2016	1,359	1,344	-1,04	-3,20	3,32181	1,07744	10,24128	1,806336	1,826496
2017	4,823	2,866	0,48	0,26	0,12768	0,23426	0,06959	8,213956	13,82272
2018	4,745	2,084	-0,30	0,19	-0,0554	0,0888	0,034522	4,343056	9,88858
2019	8,657	3,912	1,53	4,10	6,26963	2,3409	16,79196	15,30374	33,86618
2020	3,212	1,704	-0,68	-1,35	0,9134	0,45968	1,814948	2,903616	5,473248
2016р.- 2020р.	22,80	11,91	X	X	10,58	4,20	28,95	32,57	64,88
2020	4,56	2,38	X	X	1,06	0,42	2,90	3,26	6,49

При використанні комп'ютерної програми Microsoft Excel побудуємо лінійний та параболічний тренд залежності коефіцієнту покриття або загальної платоспроможності (Кп) та проміжного покриття (Кпп) від вартості активів в СФГ «Іванково» в 2016-2021 роках на рисунку 3.5.

За результатами проведеного кореляційно-регресійного аналізу коефіцієнту проміжного покриття (Кпп) СФГ «Іванково» отримане рівняння поліноміального тренду $y = -0,3464x^2 + 2,2552x + 0,5728$ та коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,4742$ і за лінійним трендом $y = 0,1766x + 1,8522$, за яким індекс кореляції складає $R^2 = 0,0742$ вказує на щільний взаємозв'язок досліджених елементів (таблиця 3.11).

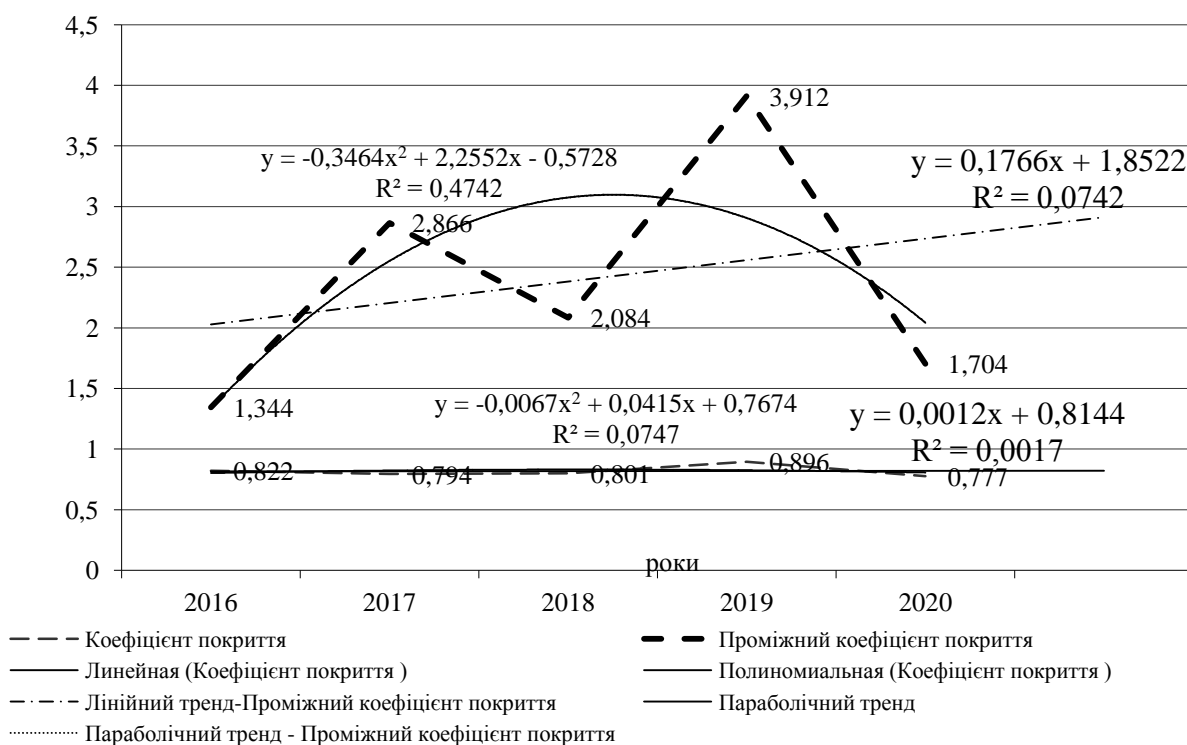

Рис.3.5. Кореляційно-регресійний аналіз коефіцієнту покриття та проміжного коефіцієнту покриття СФГ «Іванково»

В результаті проведеного кореляційно-регресійного аналізу коефіцієнту покриття або поточної платоспроможності (Кп) СФГ «Іванково» отримане лінійне рівняння $y = -0,0012x + 0,8144$ та коефіцієнт детермінації $R^2 = 0,0017$ і за параболічним трендом $y = 0,0067x^2 - 0,0415x + 0,7574$, при якому $R^2 = 0,976$ вказує на високу залежність досліджених параметрів (таблиця 3.12).

Таблиця 3.12

Результати аналітичного вирівнювання коефіцієнтів покриття

Показник	лінійний тренд	параболічний тренд
Аналітичне рівняння(Кпп)	$y = 0,1766 + 1,8522x$	$y = -0,3464x^2 + 2,2552x + 0,5728$
Індекс кореляції (Кпп)	$R^2 = 0,0747$	$R^2 = 0,4742$
Абсолютне значення (R)(Кпп)	0,8643	0,6886
Прогнозна величина (Кпп)	2,912	2,38
Аналітичне рівняння (Кп)	$y = 0,0012x + 0,8144$	$y = 0,0067x^2 + 0,0415x + 0,7674$
Індекс кореляціїКп	$R^2 = 0,0017$	$R^2 = 0,0747$
Абсолютне значення (R)(Кп)	0,9465	0,976
Прогнозна величина(Кп)	6,82	4,56

Отже, протягом аналізованого періоду спостерігається позитивна динаміка і зростання таких коефіцієнтів: покриття в 2021 році в межах 4,56-6,85, що відповідає цільовій функції $K_n \geq 2,0 \rightarrow \max$, та проміжного покриття в межах 2,38-2,912 відповідно до цільової функції $K_{nn} \geq 1,0 \rightarrow \max$. На значення коефіцієнту поточної платоспроможності вплинуло збільшення вартості оборотних активів, а також зменшення суми короткострокових і довгострокових зобов'язань.

Таким чином, негативно на рівень коефіцієнта покриття протягом аналізованого періоду впливало лише зменшення грошових коштів та збільшення поточних зобов'язань. Виявити ж тенденцію щодо зміни інших показників складно, оскільки вони змінюються нерівномірно.

В ході здійснення економетричного моделювання платоспроможності в систему управління кредитоспроможністю господарства та проведення певних розрахунків, можемо зробити висновки про значний вплив поточних активів та поточних зобов'язань на коефіцієнт покриття.

Отже, економетрична модель впливу окремих факторів на коефіцієнт фінансової незалежності відображає частку власного капіталу у валюті балансу, тобто співвідношення власних коштів і пасивів, і тому може бути використана для комплексного аналізу платоспроможності та кредитоспроможності господарства при його подальшому вдосконаленні (таблиця 3.13).

Таблиця 3.13

Допоміжна таблиця для розрахунків рівнянь тренду коефіцієнту фінансової незалежності

Вихідні дані		Елементи для розрахунку параметрів							
		$y_t = a_0 + a_1 * t$				$y_t = a_0 + a_1 * t + a_2 * t^2$			
Роки	Коефіцієнт фінансової незалежності	t	t ²	yt	y _t	t ³	t ⁴	yt ²	y _t
2016	0,822	1	1	0,822	0,8156	1	1	0,822	0,802171
2017	0,794	2	4	1,588	0,8168	8	16	3,176	0,823514
2018	0,801	3	9	2,403	0,818	27	81	7,209	0,831429
2019	0,896	4	16	3,584	0,8192	64	256	14,336	0,825914
2020	0,777	5	25	3,885	0,8204	125	625	19,425	0,806971
Середнє за 5 років	0,818	15	55	12,282	4,09	225	979	44,968	4,1

Отримане з розрахунку таблиці 3.13 середнє прогнозоване значення коефіцієнту фінансової незалежності, яке становить 0,818.

За розрахунковими показниками отримано наступні параметри прямолінійного тренду:

$$A_0 = 0,8144$$

$$d = 50$$

$$d_0 = 40,72$$

$$A_1 = 0,0012 \quad d_1 = 0,06$$

Прогноз коефіцієнту фінансової незалежності на наступний період (2021 р.) за даними прямолінійного тренду складає 0,8216.

Параметри параболічного тренду коефіцієнту фінансової незалежності (співвідношення власних коштів і пасивів) наступні: $d=700$

$$A_0 = 0,7674 \quad d_0 = 537,18$$

$$A_1 = 0,0415 \quad d_1 = 29,04$$

$$A_2 = -0,0067 \quad d_2 = -4,7$$

Прогноз коефіцієнту фінансової незалежності на наступний період (2021 р.) за параболічним трендом складає 0,7746.

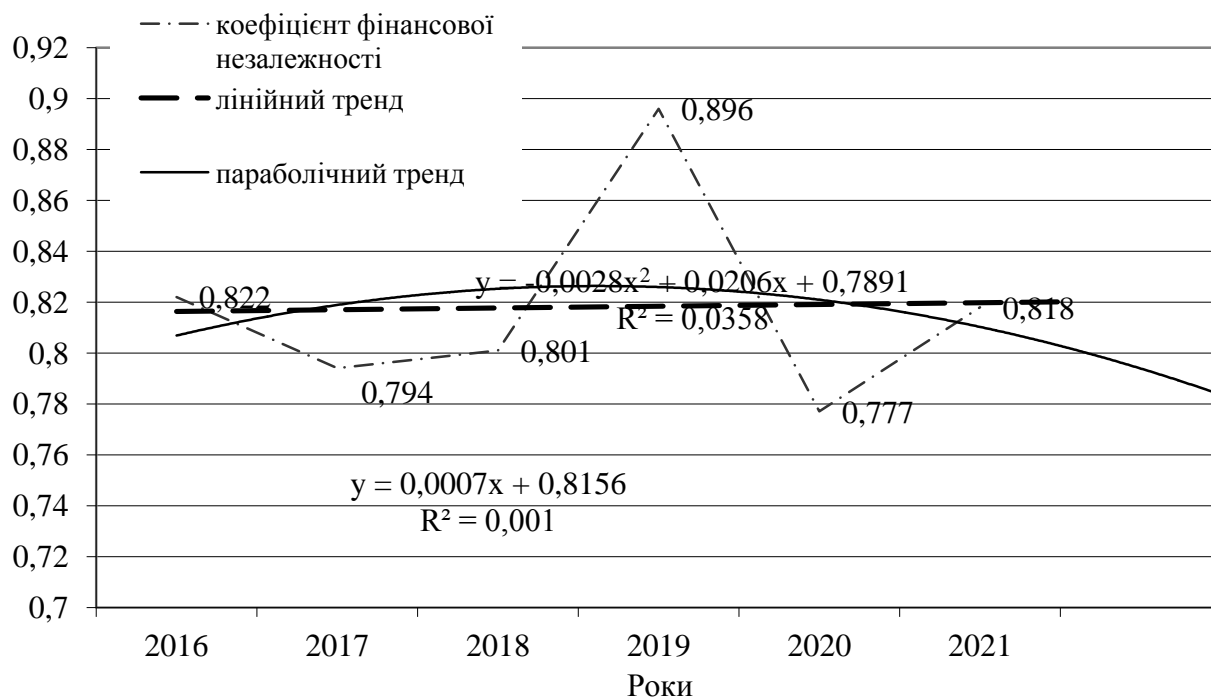

Рис. 3.6. Аналітичне вирівнювання та прогнозування коефіцієнту фінансової незалежності на 2021 р. в СФГ «Іванково»

Використовуючи допоміжну таблицю для розрахунків рівнянь тренду коефіцієнту фінансової незалежності (співвідношення власних і позикових коштів) за розрахунками наведеними в таблиці 3. 8 та відображені на рис. 3.6 отримані наступні рівняння лінійного та поліноміального тренду при аналітичному вирівнюванні коефіцієнту фінансової незалежності СФГ

«Іванково». Результати аналітичного вирівнювання коефіцієнту фінансової незалежності представимо в таблиці 3.14.

Таблиця 3.14

Результати аналітичного вирівнювання коефіцієнту фінансової незалежності

Показник	Лінійне вирівнювання	Поліноміальне вирівнювання
Аналітичне рівняння	$y = 0,0007 + 0,8156x$	$y = 0,0028x^2 - 0,0206x + 0,7891$
Індекс кореляції	$R^2 = 0,001$	$R^2 = 0,0358$
Абсолютне значення (R)	0,03	0,189
Прогнозне значення	0,8216	0,7746

З таблиці 3.14 видно, що отримане за розрахунками кореляційно-регресійного аналізу значення індексу детермінації лінійного тренду $R=0,03$, є меншим, ніж в поліноміальному тренді, тому найтісніша залежність параметрів отримана методом ланцюгових підстановок та ймовірність точності прогнозування за даними параболічного тренду, $R= 0,189$, який вказує на більш щільний взаємозв'язок досліджених елементів. При поліноміальному рівнянні прогнозний показник коефіцієнту в 2021 році в складатиме 0,8216, що більше на 0,045, ніж в 2020 році, при цьому він наближується до нормативного значення. Таким чином, рівень кредитоспроможності і платоспроможності СФГ «Іванково» покращиться за умови оптимізації структури активів, що впливає на фінансову незалежність господарства в прогнозному періоді.

Висновки до розділу 3

1. В дослідження напрямів удосконалення управління кредитоспроможністю та платоспроможністю сільськогосподарського підприємства було визначено різні етапи і методики щодо їх оцінки, які використовуються банківськими установами відповідно до діючих законодавчих актів. Також відокремлені та розглянуто фактори, що впливають вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства.

2. Прогнозний агрегований баланс СФГ «Іванково» на 2021 рік показав, що вартість активів СФГ «Іванково» збільшиться на 17461,632 тис.грн. , тобто на 26,22 %. Обсяг власного капіталу зменшився на 9737,434 тис.грн., також зменшилась поточна кредиторська заборгованість з 1308,1 тис.грн. до 578,94 тис. грн., а обсяг довгострокових зобов'язань навпаки збільшився на 10594,313 тис.грн., тобто підприємство збільшує фінансування своєї діяльності за рахунок запозичених джерел, що може вплинути на фінансову стійкість підприємства та інші показники фінансового стану підприємства. Після проведених планових розрахунків СФГ «Іванково» в 2021 році отримає чистого прибутку більше на 162,2 тис.грн. ніж в 2020 р.

3. В результаті проведеного кореляційно-регресійного аналізу протягом аналізованого періоду спостерігається позитивна динаміка і зростання таких коефіцієнтів: покриття в 2021 році в межах 4,56-6,85, що відповідає цільовій функції $K_n \geq 2,0 \rightarrow \max$, та проміжного покриття в межах 2,38-2,912 відповідно до цільової функції $K_{nn} \geq 1,0 \rightarrow \max$. Отримане за розрахунками кореляційно-регресійного аналізу значення прогнозного коефіцієнту фінансової незалежності в 2021 році в складатиме 0,8216, що більше на 0,045, ніж в 2020 році, при цьому в він наближується до нормативного значення. Таким чином, рівень кредитоспроможності і платоспроможності СФГ «Іванково» покращиться за умови оптимізації співвідношення власного і позикового капіталу, що позитивно впливатиме на фінансову незалежність господарства в прогнозованому періоді.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. В процесі написання роботи було розглянуто теоретичні аспекти, а також методологію щодо управління платоспроможністю та кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства, а саме: розкрито сутність кредитоспроможності організації, її значимість і актуальність; визначено, що основною метою управління кредитоспроможністю і платоспроможністю підприємства виступає проведення рейтингової оцінки та встановлення класу позичальника, аналізу та оцінки структури активів і пасивів балансу сільськогосподарського підприємства. Також досліджено рейтинг критеріїв, що здійснюють вагомий вплив на рівень кредитоспроможності й платоспроможності сільськогосподарського підприємства. Розглянуто різні методики оцінки кредитоспроможності позивальника, згідно з якими виникає змога визначати клас позичальника та рівень його забезпеченості власними фінансовими ресурсами. Проведені дослідження свідчать, що для оцінки кредитоспроможності підприємства також враховуються наступні умови: мета використання кредитних коштів, можливість погасити кредит - сплачувати основну суму боргу за кредитом та відсотків в тому числі за рахунок реалізації матеріальних цінностей та використання наданих гарантій, сума кредиту, яка надається за оцінкою ліквідності балансу і співвідношенням власного і позикового капіталу, а також забезпечення або гарантованість повернення кредиту – стосується застави активів підприємства під видані позички, в тому числі під цінні папери.

2. Дослідивши організаційно-економічну характеристику СФГ «Іванково» відзначено, що земельних угідь всього на підприємстві в 2016 році складає 446,86 га, в 2020 р. вона збільшилась на 26,68 га тобто земельна площа господарства має тенденцію до зростання на 5,97%. Середньорічна вартість основних і оборотних фондів СФГ «Іванково» підвищилась відповідно на 75,7% і 68,3%. Показник фондозабезпеченості в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь збільшився на 65,7%, причому фондоозброєність праці в розрахунку на 1 середньорічного працівника зросла

на 55,1%. Разом з тим, фондомісткість на 100 грн. валової продукції підвищилась протягом 2016-2020 рр. на 133,1%. Динаміка трудових ресурсів СФГ «Іванково» свідчить про зменшення кількості працівників в рослинництві та зростання їх у господарстві на 2 особи, що пов'язано з трудомісткістю праці в рослинництві. Прямі затрати праці в 2020 році також збільшились, порівняно з 2016 роком в 5,9 раз або на 4277,2 тис.грн. В зв'язку з тим, що виробництво валової продукції в 2020 році скоротилось на 24,6% порівняно з 2016 роком і припадає в 2020 році 4097,92 тис.грн. в розрахунку на 100 с/г угідь, що менше на 28,9% ніж в 2016 р. Рівень рентабельності СФГ «Іванково» також має тенденцію до зниження, він став меншим на 0,4616,9 % пункти, на 1 працівника припадає 1141,48 тис.грн. валової продукції, це менше на 33,5% порівняно з 2016 роком. Вартість реалізованої продукції зменшилась у 2020 році порівняно з 2016 роком на 157,8 тис.грн, в тому числі за рахунок кукурудзи на 501 тис. грн. та соняшника на 3675,8 тис.грн., зернових та зернобобових на 4276,1 тис.грн. Одночасно відбулось збільшення вирощування таких сільськогосподарських культур: ячміню на 2769,5 тис.грн., озимої пшениці на 2326,9 тис.грн., виробництво зернобобових сушених зросло на 671,2 тис.грн. В структурі товарної продукції найбільша питома вага в 2020 році належить озимій пшениці 41,19%.

3. Аналіз показників фінансового стану СФГ «Іванково» за 2016-2020 роки свідчить, що частка обігових коштів у виробничій сфері збільшилась на 38,16% , що помітно вплинуло на ефективність діяльності підприємства в цілому. Обсяги реалізації продукції також впливають на швидкість обертання капіталу. Знизився незначно тільки коефіцієнт оновлення основних засобів на 0,01% і коефіцієнт мобільності активів на 5,76%. В 2016 році на одиницю обігових коштів припадало 2,65 грн інвестованих, але за останні роки цей показник дещо збільшився до 8,5 грн. Фондовіддача у 2020 році в порівнянні з 2016 роком збільшилась в 3,2 рази, а значить на 1 оборотних активів припадає валової продукції більше. Протягом останніх років СФГ «Іванково» період операційного та фінансового циклу збільшився на 15 днів, а

оборотність виробничих фондів прискорилась і складає в 2020 році 53 днів, що свідчить про покращення ефективності використання оборотних коштів. Проведений аналіз показників наявності та стану оборотних активів господарства показав, що станом на 2020 р. вартість виробничих запасів зросла на 17806 тис.грн. Але всього в 2020 році оборотних активів стало більше на 139138 тис.грн. Частка оборотних коштів, яка знаходиться в готовій продукції, стала більше на 21597 тис.грн., дебіторська заборгованість за товари (послуги) збільшилась на 31148 тис.грн. Грошових коштів на підприємстві стало менше на 215 тис.грн. СФГ «Іванково» має здатність розрахуватись з кредиторами за рахунок дебіторів протягом одного року.

4. Фінансова стійкість СФГ «Іванково» дещо погіршилась за період 2016 - 2020 рр. Про це свідчить збільшення активів, які фінансуються за рахунок власного капіталу і довгострокових зобов'язань. Власні обігові кошти на протязі останніх років збільшились на 43,05%. Коефіцієнт фінансової стабільності практично не змінився впродовж останніх років, а підприємство працює більш менш стабільно і має стабільний дохід. Коефіцієнт фінансової залежності підвищився на 12,6%, що свідчить про наявність в підприємстві залучених або запозичених коштів в складі оборотних активів. Рентабельність капіталу знизилась на 0,09%, що свідчить про погіршення кредитоспроможності господарства.

5. Підприємство СФГ «Іванково» в 2020 році має більше заборгованості по кредитах, тому коефіцієнт грошової платоспроможності за 2016-2020 роки зменшився до 0,001. У 2016 р. даний коефіцієнт становив 0,017, тоді як в 2020 р. – 0,001. В середньому підприємство було здатне погасити за рахунок наявних залишків найбільш ліквідних активів лише 10% своєї заборгованості за короткостроковими кредитами. В 2020 рр. підприємство СФГ «Іванково» мало більше заборгованості по кредитах, тому коефіцієнт грошової платоспроможності за 2016-2020 роки зменшився на 0,016. В середньому підприємство було здатне погасити за рахунок наявних залишків найбільш ліквідних активів лише 10% своєї заборгованості за короткостроковими

кредитами. Недостатність високоліквідних засобів підприємства призвела до того, що значний обсяг строкових зобов'язань виявився покритим активами з відносно невисокою оборотністю – дебіторської заборгованістю та запасами. Проаналізувавши рівень фінансового стану, а також платоспроможності, ліквідності й кредитоспроможності СФГ «Іванково» можемо виділити наступні проблеми фінансового стану господарства: низькі показники платоспроможності, ліквідності; зниження показників рентабельності й ділової активності; наявність поточної неплатоспроможності (протягом 2016-2020рр. ($Пп < 0$; $Кз > 0,1$; $Кп > 1,5$; $ЧП > 0$) і кризової фінансової стійкості.

6. В дослідження напрямів удосконалення управління кредитоспроможністю та платоспроможністю сільськогосподарського підприємства було визначено різні методики щодо їх оцінки, які використовуються банківськими установами відповідно до діючих законодавчих актів. Також відокремлені та розглянуті фактори, що впливають на вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства.

7. Прогнозний агрегований баланс СФГ «Іванково» на 2021 рік показав, що вартість активів СФГ «Іванково» збільшиться на 17461,632 тис.грн. , тобто на 26,22 %. Обсяг власного капіталу зменшився на 9737,434 тис.грн., також зменшилась поточна кредиторська заборгованість з 1308,1 тис.грн. до 578,94 тис. грн., а обсяг довгострокових зобов'язань навпаки збільшився на 10594,313. Це означає, що підприємство збільшить фінансування своєї діяльності за рахунок запозичених джерел, що може вплинути на фінансову стійкість підприємства та інші показники фінансового стану підприємства. Після проведених планових розрахунків СФГ «Іванково» в 2021 році отримає чистого прибутку більше на 162,2 тис.грн. ніж в 2020 р. В результаті проведеного економетричного моделювання та кореляційно-регресійного аналізу протягом аналізованого періоду спостерігається позитивна динаміка і зростання таких коефіцієнтів: покриття в 2021 році в межах 4,56-6,85, що відповідає цільовій функції $K_n \geq 2,0 \rightarrow \max$, та проміжного покриття в межах

2,38-2,912 відповідно до цільової функції $K_{mn} \geq 1,0 \rightarrow \max$. Отримане за розрахунками кореляційно-регресійного аналізу значення прогнозного коефіцієнту фінансової незалежності в 2021 році в складатиме 0,8216, що більше на 0,045, ніж в 2020 році, при цьому він наближується до нормативного значення. Таким чином, рівень кредитоспроможності і платоспроможності СФГ «Іванково» покращиться за умови оптимізації коефіцієнтів покриття, що позитивно впливатиме на фінансову незалежність господарства в прогнозованому періоді.

Підсумовуючи вищесказане, пропонуємо відокремити наступні заходи спрямовані на вдосконалення управління платоспроможністю і кредитоспроможністю сільськогосподарського підприємства: підвищення рівня рентабельності і достатності капіталу, прискорення його оборотності та маневреності, підвищення показників фінансової стійкості коефіцієнтів покриття, абсолютної ліквідності, оптимізація співвідношення власних і позикових коштів, структури активів і пасивів балансу підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрушків Т. Проблеми оцінки кредитоспроможності позичальника в управлінні кредитними ризиками банку / Науковий журнал «Світ фінансів». 2008. №2. (15). С. 113 – 118.
2. Бахмут О. Аналіз платоспроможності підприємств / «Актуальні проблеми економіки». 2016. №4. С.21-23.
3. Білик М.Д. Фінансовий аналіз: підручник / Білик М.Д., Павловська О.Д., Притуляк Н.М., Невмержицька Н.Ю., Київ: КНЕУ, 2016. 592 с.
4. Бондаренко Н. В. Удосконалення методів оцінки кредитоспроможності сільськогосподарських підприємств / Вісник СНАУ: Серія «Фінанси і кредит». 2012. №1. URL:.
5. Бордюк В.В. Теоретичні основи оцінки кредитоспроможності позичальника банку / Вісник Університету банківської справи НБУ . 2015.№3. С.112-115.
6. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент: навч. курс / І.А. Бланк. – 4-е вид. перероб. и доп. – Київ : Ніка-Центр, 2017. – 656с.
7. Богацька Н. М. Методичні підходи до оцінки платоспроможності сучасних підприємств / Економічний простір. – 2010. – № 41. – С. 212-221.
8. Боярко І.М. Комплексна експрес-методика оцінки кредитоспроможності підприємств з урахуванням приналежності до виду економічної діяльності / Науковий економічний журнал «Актуальні проблеми економіки» , Київ : Національна академія управління, 2010. № 7. С.206 – 214. – URL: http://www.uabs.edu.ua/images/stories//docs/K_F/Boiarko_ .
9. Бугель Ю. Основні шляхи вдосконалення сучасних методів оцінки кредитоспроможності позичальника /Банківська справа. 2014. №4. С. 54 – 59.

10. Бурлан С.А. Методологічні аспекти оцінки кредитоспроможності підприємств аграрного виробництва /Накові праці. 2007. Т.64. Вип. 51.С. 71-76.
11. Бровко Л. І., Карпова Д.Д.Методологічні аспекти управління кредитоспроможністю підприємства. / Електронний журнал «Ефективна економіка». 2021. №11. – URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z>.
12. Вахович Дж. М. Основы финансового менеджмента: [учебник] / Джеймс К. Ван Хорн, Джон М. Вахович. Вильямс, 2008. 1225 с.
13. Ващик М.С. Підвищення ефективності кредитного забезпечення сільськогосподарських підприємств: автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 “Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)” / М.С. Ващик. Л., 2008. 22 с.
14. Виговський В.Г. Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності суб’єктів господарювання комерційними банками / Облік і фінанси АПК. 2012. №3. С. 125-128.
15. Виговський В.Г., Саух І.В. Аналітичне забезпечення оцінки кредитоспроможності позичальника / Ефективна економіка. 2019. №. 8. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2019/4.pdf.
16. Власова Н.О., Круглова О.А. Фінанси підприємств : Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2015. 271 с.
17. Вовчак М. Фінансова стратегія розвитку банку, як передумова ефективності його діяльності / Банківська справа. – 2008. №3. С. 23-36.
18. Вовчак О. Модернізація підходів до оцінки кредитоспроможності позичальників банків / Вісник Національного банку України. 2013. № 12. С. 11–15.
19. Галасюк В. В. Оцінка кредитоспроможності позичальників: що оцінюємо? / Вісник Національного банку України. 2011. №5. С. 54–56.
20. Герасимович А.М. Проблеми аналітичної оцінки банківських методик визначення кредитоспроможності позичальника-фізичної особи /

Вісник Житомирського держ. технол. Ун-ту / Серія: Економічні науки. 2012. № 3 (61). С. 313–315.

21. Гладких Д. Ризики і загрози банківській безпеці України за підсумками 2014 року / Вісник Нац. банку України. 2015. № 4. С. 14–23. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnbu_2015_4_8.

22. Горбатенко А. А. Оцінка платоспроможності в кризових умовах / Вісник Української академії Банківської Справи. 2009. № 1(26). С. 31-40.

23. Гудзь О. Є. Діагностика та управління платоспроможністю в аграрних підприємствах / Сталий розвиток економіки. –2011. – № 7 (10). – С. 323–326.

24. Гуменюк М.М., Перебиківська Т.І. Шляхи вдосконалення методики оцінки кредитоспроможності підприємства / Економіка і суспільство. 2016. Вип.7. С. 727-732.

25. Давиденко Н.М. Ліквідність та платоспроможність як показники ефективності фінансового менеджменту підприємств / Актуальні проблеми економіки.– 2016. №2(44). – С.36-41.

26. Денисенко М. П. Грошово-кредитна діяльність банків : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Денисенко, В. Г. Кабанов - К.: Європ. ун-т, 2006. - 338 с.

27. Деєва Н.М. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / Н.М. Деєва, О.І. Дедіков. К.: Центр учбової літератури, 2007. 328 с.

28. Дзюблюк О. В. Організація грошово-кредитних відносин суспільства в умовах ринкового реформування економіки: моногр. / О. В. Дзюблюк. К. : Поліграфкнига, 2000. 512 с.

29. Дорошенко А. П. Аналіз ліквідності та платоспроможності підприємствам / Ефективна економіка. 2010. №3. – URL: <http://www.economy.nauka.com.ua>.

30. Дорошенко А. П. Оцінка платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства / Ефективна

економіка. 2016. № 2. – URL :
<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1805>.

31. Дошич Г.А., Хачатрян В.В. Аналіз платоспроможності підприємства–URL:http://www.rusnauka.com/8_NMIV_2016/Economics/10.htm.

32. Дубіна Ю.Б. Існуючі методи оцінки кредитоспроможності позичальника – URL: http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/.htm.

33. Д'яконова І.І. Теоретичні аспекти формування механізму забезпечення фінансової безпеки банківської системи / І.І. Д'яконова, Д.В. Шиян // Вісник Університету банківської справи Нац. банку України. 2013. № 1. С. 156–163. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2013_1_31.

34. Єпіфанов А. О. Методологічні складові ефективного розвитку банківського сектору економіки України.: Монографія / А. О. Єпіфанов. – Суми: Університетська книга, 2007. 415 с.

35. Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність: збірник для організації самостійної та індивідуальної роботи студентів / І.Ю. Єпіфанова. – Вінниця : ВНТУ, 2017. 85с.

36. Журавльова Ю.Ю. Класифікація зовнішніх факторів впливу на платоспроможність підприємства / Вісник Київського національного торговельно-економічного університету. 2005. № 4. С. 60-67.

37. Журавльова Ю.Ю. Сутність платоспроможності підприємства / Фінанси України. 2010. № 1. С. 116-120.

38. Зянько В.В., Єпіфанова І.Ю. Фінансовий аналіз та звітність: Практикум. Вінниця: ВНТУ. 2019. 83 с.

39. Зянько В., Фурик Г., Зянько В., Дрімлюга Т. Планування кредитоспроможності підприємств на основі аналізу грошових потоків як умова забезпечення їх економічної безпеки / Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». 2010. № 4(2). С. 107-111.

40. Іванов В.О. Концептуальні засади забезпечення платоспроможності підприємства / Схід. 2012. № 9 (100). С. 4-8.

41. Корпанюк Т.М. Особливості ведення управлінського обліку в комерційних банках України / Економіка, фінанси, менеджмент. 2017. №3. С.91-95.
42. Костирко Р. О. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / Р.О. Костирко. Х.: Фактор, 2007. 784 с.
43. Костюк В.А. Комплексне оцінювання кредитоспроможності сільгоспвиробників при наданні іпотечних кредитів./ Науковий вісник НУБПУ. Київ, 2010. Вип. 154.Ч. 3. С. 92 – 100.
44. Котляр М.Л. Платоспроможність та ліквідність в системі оцінки фінансової стійкості підприємства / Фаховий науковий журнал «Економічний простір». – 2008. № 11. С. 192–199.
45. Кравченко В.П. Удосконалення оцінки кредитоспроможності поичальників / Наукові праці КНТУ. Серія: «Економічні науки». 2010. №17. С.11-15.
46. Кредитний ризик комерційного банку : навч. посіб. / за ред. В. В. Вітлінського. – К. : Знання, КОО, 2010. 251 с.
47. Кривдюк А.В., Яцишина С.Є. Дослідження економічної категорії платоспроможності підприємства/ Фаховий науковий журнал «Економічний простір». 2017. №15. С.73-82.
48. Кулик А.В. Проблеми організації та методики аналізу ліквідності і платоспроможності підприємств / Збірник наукових праць МННЦ ІтіС. Київ. 2016. Вип.14. С.300-332.
49. Лагутін В. Д. Кредитування : теорія і практика : навч. посіб. / В. Д. Лагутін. 3-тє вид., перероб і доп., Київ – вид-во «Знання», КОО, 2012. 215 с.
50. Лахтіонова Л.А. Фінансовий аналіз сільськогосподарських підприємств : Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2014. 365 с.
51. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. – 2017. 302 с.

52. Майборода О.Є. Концептуальні засади управління платоспроможністю підприємства / Міжнародний журнал «Молодий вчений». 2018. № 3(43). С. 793–797.

53. Майборода О.Є., Косарева І.П., Лесняк А.О. Платоспроможність підприємства та формування системи її забезпечення / Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. 2018. №18. С.256-260.

54. Макарчук І. Основні показники оцінки платоспроможності та ліквідності підприємств / Формування ринкових відносин в Україні. 2008. №7. С. 36–41.

55. Манако О.В. Системний підхід до оцінки кредитоспроможності підприємства // Економікоматематичне моделювання соціально-економічних систем. Збірник наукових праць МННЦ ІТІС. Київ. 2007. Вип. 12. С. 84-95.

56. Мельник О.Г. Проблеми діагностики кредитоспроможності підприємств / Науковий вісник НЛТУ України. 2012. Вип. 22. С. 143–149. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnltnu_2012_22.

57. Мних Є. В. Фінансовий аналіз : підручник. Київ:КНТУ. 2014. 536 с.

58. Нескородева І.В., Чувакова А.А. Удосконалення механізму оцінки кредитоспроможності позичальника банку з використанням методу нечітких множин / Вісник економіки транспорту і промисловості. 2009. № 28. С. 38 – 47

59. Носова Є.А. Оцінка ліквідності та платоспроможності підприємства / Економіка. Проблеми економічного становлення. – 2012. – № 2. – С. 58–64.

60. Олександренко І. В. Діагностика ліквідності та платоспроможності підприємства / Актуальні проблеми економіки. 2014. № 6. С. 419–426.

61. Остафіль О., Рубаха М. Комплексна оцінка кредитоспроможності позичальника як інструмент управління кредитним ризиком банку / Формування ринкової економіки в Україні. 2009. Вип.19. С. 387-396.

62. Офіційний сайт Національного банку України. – URL: <http://www.bank.gov.ua>.

63. Оцінка кредитоспроможності та інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання: моногр. / за ред. А. О. Єпіфанова. Суми : УАБС НБУ, 2017. 286 с.

64. Пегіна А.С. Факторний аналіз ліквідності й платоспроможності підприємства / Молодіжний науковий форум: Суспільні й економічні науки: електр. сб. ст. по мат. VIII междунар. студ. науч.-практ. конф. № 1(53). Режим доступу: [https://nauchforum.ru/archive/MNF_social/1\(53\).pdf](https://nauchforum.ru/archive/MNF_social/1(53).pdf).

65. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: Підручник / Кер.авт.кол.і наук.ред.проф. А.М.Поддєрьогін., перероб. та доп., Київ: КНЕУ. 2014. 571 с.

66. Положення НБУ «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні», затверджене постановою Правління НБУ 28. 08. 2001 р. № 368. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.

67. Положення «Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями», затв. постановою Правління НБУ від 25. 01. 2012р. №23 / Національний банк України. – URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

68. Положення «Про порядок формування та використання резерву для відшкодування можливих утрат за кредитними операціями банків» , затв. Постановою Правління НБУ від 28.12.2011 № 486. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0474-00#Text>.

69. Положення «Про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями», затв. Постановою Правління НБУ від 30.06.2016 р. № 351. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16/para18#n18>.

70. Польова Т. В., Кравцова Ю. В. Аналіз ліквідності балансу підприємства / Електронний журнал «Ефективна економіка». 2019. №10. URL : http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/35.pdf.

71. Прасолова С. П. Банківські операції : навч. посіб. та практ. / С. П. Прасолова, О. С. Вовченко. К. : ЦУЛ, 2013. – 568 с.

72. Приходько Я.В. Теоретичні підходи до визначення та оцінки платоспроможності підприємства / Молодіжний науковий вісник УАБС НБУ. Серія: Економічні науки. 2016. №4. С.390-398.

73. Рекомендації щодо оцінки комерційними банками кредитоспроможності та фінансової стабільності позичальника / Лист Національного банку України № 23011/79 від 02. 06. 1994 р. – URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v1_79500-94.

74. Рудченко І.В. Кредитоспроможність позичальника як критерій формування кредитних відносин / Фахове видання «Держава та регіони». 2008. № 5. С. 162–166.

75. Рябушка Л. Б. Методичні підходи до оцінки кредитоспроможності торговельного підприємства / Бізнес-Інфо. 2016. – URL: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/Riabushka_kredyt.

76. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Навч. посібник. К.: Знання. 2014. 654с.

77. Сарапіна О. А. Системний аналіз фінансового стану підприємства: методика та напрями вдосконалення / Вісник аграрної науки Причорномор'я. 2012. № 2. С. 47–58.

78. Сарапіна О.А. Напрями вдосконалення кредитоспроможності підприємства / Економіка підприємств. 2012. Вип.4. – С.33.

79. Сирота В.С. Корпоративна соціальна відповідальність в системі економічної безпеки підприємств : дис. ... канд. екон. наук / В.С. Сирота. К. 2017. 217 с.

80. Сокольська Р. Б., Зелікман В. Д., Акімова Т. В. Фінансовий аналіз: Ч. 2.: Спеціальні методи фінансового аналізу: навч. посіб. Дніпро: НМетАУ, 2017. 76 с.

81. Сабачук Г.П. Механізми забезпечення кредитоспроможності підприємницьких структур: автореф. дис.. на здобуття наук. ступеня канд.

екон. наук: спец. 08.06.02 “Підприємництво, менеджмент та маркетинг” / Г.П. Табачук. Л., 2011. 24 с.

82. Татушко М.С. Аналіз платоспроможності та напрями її покращення в майбутньому/ – URL: http://www.rusnauka.com/2_KAND.../77708.doc.htm/.

83. Теницька Н.Б. Підвищення платоспроможності підприємства шляхом оптимізації дебіторської заборгованості / Миколаївський національний університет ім. В.О.Сухомлинського. «Глобальні та національні проблеми економіки». 2016. № 8. С.366-369.

84. Теницька Н.Б., Гришко Ю.С. Теоретичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства в сучасних умовах. /Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. «Глобальні та національні проблеми економіки». 2016. Вип. С.372-377.

85. Терещенко О.О. Нові підходи до оцінки кредитоспроможності позичальників-юридичних осіб / Вісник НБУ. 2012. № 1. С. 26–30.

86. Терещенко О.О. Оцінка кредитних ризиків: відповідність новацій НБУ міжнародній практиці / Вісник НБУ. 2012. № 9. С. 4–8.

87. Ткаченко Т. П. Фінансовий аналіз: конспект лекцій для студентів всіх форм навчання. Кам'янське: ДДТУ. 2019. 223 с. – URL: <http://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/36/7-36-kl92.pdf>.

88. Томчук В.В. Застосування системного підходу до забезпечення оцінки і аналізу платоспроможності та ліквідності підприємства / Вісник Львівської державної фін.акад. Економічні науки. Львів, 2016. №9. С.151-157.

89. Тяхтій М.П., Сотченко Ю.К., Воробйов О.П. Сутність та методика оцінки платоспроможності суб'єктів господарювання України / Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії.2019. Вип.4 (16). С.116-120. –URL: <https://dspace.znu.edu.ua/jspui/bitstream/>.

90. Федоришина Л. І., Цуркан А. О. Удосконалення методичних підходів до оцінки кредитоспроможності позичальника комерційного банку/ Агросвіт. 2018. №11. С.39-42.

91. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. / Г.І. Базецька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко, Харків: ХНАМГ, 2012. 292 с.

92. Фінансовий менеджмент: Навчальний посібник: / За ред. проф. Г.Г. Кірейцева. Київ: ПУЛ. 2017. 361с.

93. Фролова Т.О. Фінансовий аналіз : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення та практичних занять . К.: Вид-во Європейського університету, 2016. 253 с.

94. Харченко О.С. Управління платоспроможністю в системі фінансової безпеки підприємств : дис. ... канд. екон. наук / О.С. Харченко; ПВНЗ «Європейський університет». К., 2016. 253 с.

95. Халатур С.М., Бровко Л. І., Моруга Т.О. / Економіка і держава. 2017. №12. С. 56-60.

96. Цал-Цалко Ю.С. Облік, статистика, аналіз та аудит в системі контролювання фінансових результатів підприємства : монографія / Ю. С. Цал-Цалко, Ю. Ю. Мороз, Т. Ю. Мельник ; Житомир. нац. агрокол. ун-т. Житомир : Рута, 2017. 291 с

97. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч. Посібник. - 2-е вид., перероб. і доп. Київ: ЦУЛ, 2014. 554 с.

98. Цимбал М. А. Аналіз фінансового стану позичальника як необхідна умова організації банківського кредитування / Вісник Української академії банківської справи. 2017. № 1. С. 53-55.

99. Чайковський Я. Напрями удосконалення методики аналізу кредитоспроможності боржника-юридичної особи / Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. 2018. Вип. 19. Ч. 1. С.176-188.

100. Чимшит С.І., Іванов С.В., Разумова Г.В. Методичні аспекти оцінки платоспроможності підприємства / Наковий фаховий журнал

«Економічний простір». 2014. № 89. С. 216–227. – URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecpros_2014_89_23.pdf.

101. Шабінський О.В. Зарубіжний досвід визначення кредитоспроможності позичальника – напрям підвищення рівня економічної безпеки підприємств агросектору / Науковий вісник Херсонського державного університету. 2014. Випуск 8. Частина 7. С. 63 – 66.

102. Шамота Г. М., Малиш Д. О. Дослідження підходів до комплексної оцінки фінансового стану підприємства / Бізнес-Інфо. 2018. №3. С. 271 – 278. – URL: <https://www.business-inform.net/thematic-search/?theme=economics-of-enterprise>.

103. Шептуха О.М., Лаптева О.Ю. Оцінка кредитоспроможності позичальника за допомогою дискримінантного аналізу / Економіка і фінанси. 2020. Вип.6. С. 25-28.

104. Яременко В.Г. Сутність поняття та особливості класифікації фінансових ресурсів підприємств / Науковий вісник ужгородського нац.ун-ту. 2018. №19. С. 158-162.

105. Яремик Х.Я. Методичні підходи до оцінки платоспроможності підприємства / Електронний журнал «Ефективна економіка». 2016. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua>.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Склад і структура товарної продукції СФГ «Іванково»

Вид продукції	2016р.		2017 р.		2018 р.		2019 р.		2020 р.		Відхилення 2020 р. до 2016 р. (+,-)	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%		
Пшениця озима	25908,6	12,63	22080,3	12,45	25807,3	10,77	17640,7	6,86	23771,6	8,85	-2137	-3,78
Ячмінь	0	0	0	0	1,5	0,00	3436,1	1,34	7053,6	2,63	7053,6	2,63
Кукурудза	11,5	0,01	4214,5	2,38	169,6	0,07	0	0	0	0	-11,5	-0,01
Соняшник	101322,3	49,41	62575,8	35,28	45026,1	18,79	38944,4	15,15	47330,5	17,62	-53991,8	-31,79
Ріпак озимий	7875	3,84	10635,5	6,00	14758,5	6,16	19139,5	7,44	28777,6	10,71	20902,6	6,87
Зернові і зернобобові	26549,1	12,95	26294,8	14,83	25978,4	10,84	21076,8	8,20	30825,2	11,48	4276,1	-1,47
Продукція рослинництва	135761	66,20	99507,2	56,11	85763	35,78	79163	30,79	106933,6	39,81	-28827,4	-26,40
свиней	49435,8	24,11	62215,6	35,08	95404,9	39,81	110158,4	42,84	128584,4	47,87	79148,6	23,76
птиця	585,1	0,29	1197,1	0,67	5410,3	2,26	5079,3	1,98	3494,5	1,30	2909,4	1,02
овець	24,3	0,01	89,4	0,05	103	0,04	306	0,12	0	0	-24,3	-0,01
яйця птиці	0	0	0	0	6906,4	2,88	1,9	0,0	2,3	0,0	2,3	0,00
Інша прод. тваринництва	12395,8	6,04	8297,9	4,68	6017,9	2,51	11618,1	4,52	6273,8	2,34	-6122	-3,71
Продукція тваринництва	52441	25,57	71800	40,48	113739,5	47,46	126857,7	49,34	138355	51,51	85914	25,93
Послуги в с/г	6861,5	3,35	6045,9	3,41	0	0	0	0	0	0	-6861,5	-3,35
Всього	205064	100	177353,1	100	239669	100	257118	100	268622	100	63558	0,00

ДОДАТОК Б
Оцінка рівня кредитоспроможності та платоспроможності
в СФГ «Іванково»

Показники	2016р.	2017р.	2018р.	2019р.	2020р.	2020р. до 2016 р., +/-
Коефіцієнт покриття (поточної платоспроможності)	1,359	4,823	4,745	8,657	3,212	1,853
Коефіцієнт швидкої (проміжної) платоспроможності	1,344	2,866	2,084	3,912	1,704	0,360
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,822	0,794	0,801	0,896	0,777	108,96
Рентабельність продажу за фінансовими результатами від операційної діяльності (ЕВІТ)	0,4150	0,4964	0,2282	0,1989	0,0531	-0,2161
Рентабельність активів за чистим прибутком	0,2888	0,2856	0,1375	0,1327	0,0212	-0,1561
Коефіцієнт оборотності оборотиних активів	12,503	13,758	16,579	4,722	0,723	37,77

ДОДАТОК В

Динаміка показників рентабельності СФГ «Іванково»

Показники	2016 р.	2017 р.	2018 р.	2019 р.	2020 р.	Відхилення 2020 р. до 2016р.,(+,-)
Рентабельність активів за прибутком від звичайної діяльності	0,2888	0,2856	0,1375	0,1327	0,0212	-0,1561
Рентабельність капіталу(активів) за чистим прибутком	0,2270	0,2519	0,1102	0,0924	0,0220	-0,1347
Рентабельність власного капіталу	0,3513	0,3596	0,1716	0,1482	0,0272	-0,2031
Рентабельність виробничих фондів	0,4626	0,4144	0,1888	0,1778	0,0291	-0,2848
Рентабельність реалізованої продукції за прибуток від реалізації	0,4528	0,4360	0,6505	0,7383	0,7832	0,2855
Рентабельність реал. прод. за прибутком від операційної діяльності	0,4150	0,4964	0,2282	0,1989	0,0531	-0,2161
Рентабельність реалізованої продукції за чистим прибутком	0,4150	0,4964	0,2282	0,1989	0,0531	-0,2161
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	2,82	2,76	5,79	6,71	36,56	3,90
Період окупності власного капіталу (років)	3	4	7	8	47	4
Період окупності капіталу (років)	3	3	6	7	37	4